

פניני הצדיקים

לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

24 ללא פרסומות. ללא חדשות. ללא פוליטיקה.

מיטב השידורים מגדולי הרבנים

האזינו לשידור החי | 03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

ערוץ 2000

במיל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

הצדיק החסיד הרב מגוץ סבאג זצ"ל – נולד בשנת ה'תרס"ב (1901) באי התורה ג'רבה עיר מלאה חכמים וסופרים. עוד כשהיה ילד קטן זכה לגדול בין ברכי החכמים וינק מהם את תורתו. בילדותו נכנס בו רוח דיבוק ה' ירחם. בעצת חכמי העיר נמנע כל ימיו מאכילת בשר ושתיית יין למעט בימי שבתות וחגים שאז שתה יין צימוקים. חסידא קדישא. **בעל רוח הקודש. מופתים רבים נעשו על ידו. רבים פנו אליו ונושעו.** רבינו נודע בקדושתו הנוראה. רבים היו משחרים לפתחו של ראב"ד ג'רבה הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל שהתבטא על רבינו באורח נדיר בספרו: "**החסיד והקדוש**". ענוותן מופלא. גדול בתנ"ך ובקי בכל דקדוקיו. צדיק וצנוע בכל דרכיו ומידותיו. היה ידוע בציבור כי כל מי שזכה בברכת הרב, יהיה בטוח שהברכה תתקיים. באחרית ימיו עלה לארץ הקודש וגר בעיר באר שבע. שם הקים את הקהילה התוניסאית וביסס את מוסדי הדת. נפטר לבית עולמו ביום שבת קודש כ"ג אב ה'תשכ"ה (1965). חי כ-64 שנים. ציונו בבאר שבע. גם היום רבים שעולים לציונו זוכים לראות ישועות.

אביו: ר' שלום. **אימו:** מרת זעמונה. **נשותיו:** מרת סברסה (זיווג ראשון), הרבנית תיתה (זיווג שני - בת הגאון הקדוש רבי שלום כהן). **ילדיו:** בן ובת. **מרבותיו:** הגאון רבי דידי כהן. **מספריו:** חידושי התפרסמו בספרו של חמיו 'דרכי שלום'.

כאשר ר' מגוץ סבאג הגיע לעיר באר שבע לא היה שם בית כנסת לבני העדה. האנשים דנו מה לעשות. בזמנם חברת עמידר היתה נותנת דירות לעולים חדשים. לכן הוחלט על ידי כולם לפלוש לאחת הדירות של חברת עמידר, שאמורה לשמש כדירת מגורים, ולהפוך אותה לבית-הכנסת. הם אכן עשו כן.

כאשר גילו בחברת עמידר מה נעשה, הם מיד פנו לבית המשפט ותבעו מהם לפנות מיד את בית-הכנסת כדי שיוכלו לתת אותה כדירת מגורים לאחד העולים. השופט מר אליהו נאווי (לימים ראש העיר באר שבע) צידד בחברת עמידר. הוא קבע כי צריך לפנות לאלתר את המקום מכיוון שלא יתכן שכל אדם יעשה דין לעצמו.

מכיוון שהם הניחו כי האנשים שפלשו לדירה לא יתפנו מרצון, פלוגת שוטרים נשלחה לשם כדי שיפנו בכוח את המתפללים ויציאו אותם משם. כאשר השוטרים נכנסו לבית הכנסת הם חזרו לאחוריהם ולא עשו דבר.

הם סיפרו לממונים עליהם כי כאשר הם נכנסו לבית-הכנסת, הם ראו יהודי זקן יושב בפניה ורוכן על ספרו ומצידו שני 'אריות אש' והם מפחדים להתקרב אליו. למרות שהדברים נשמעו תלושים מהמציאות השופט שהיה אדם מאמין קיבל את דבריהם והחליט כי אין לפנות את בית-הכנסת. בסופו של דבר בית הכנסת הזה לא פונה מהמתפללים. אותו יהודי היה כמובן רבינו שהגן בקדושתו על בית הכנסת.

גיסו הצדיק רבי דן מרדכי הכהן זצ"ל (זקן רבני תוניס סיפר): פעם אחת היתה אישה אחת שלי"ע היתה מפלת את בניה. לפי החשבון שלה בכל פעם שנפקדה המצב היה שכן אחד היה נולד בריא ובן אחד נפטר רח"ל.

היא הלכה לביתו של רבינו, סיפרה לו על המצב וביקשה ממנו ברכה. רבינו הבטיח לה שאין לה מה לדאוג כלל וכי מעתה ואילך בכל הילדים יהיו קיימים בעזרתו יתברך. מדברי רבינו לא נפל דבר. מאותו רגע כל הילדים שנולדו לה החזיקו ולא היו לה יותר הפלות.

רבינו נשלח בילדותו על ידי אביו רבי שלום להביא לחם מהמאפיה בעיר בנגרדאן שבדרום תוניסיה. כאשר יצא מהמאפיה שתי כיכרות לחם נפלו מידיו על הרצפה. רוח דיבוק נכנסה בו מאותו רגע. רבינו בכל פעם שראה אדם היה אומר לו במה הוא חטא. אנשים פחדו להיות בקרבתו. רק כאשר עבר בסמוך לגאון הצדיק רבי רחמים חי חויתה הכהן, היה אומר לו: "אל תפחד, אתה אין לך עוונות כלל".

הוריו לקחו אותו לאחד מצדיקי העיר שהסביר להם כי הרוח נכנסה בו בגלל שהעיר בנגרדאן לא היתה מיושבת בהתחלה אלא היתה מושב לחיצוניים. כשבאו בני האדם לגור שם, החיצוניים כעסו על כך ונכנסו בנער. בכלל מעשה זה רבינו התנזר מבשר ויין כל ימיו.

כאשר עלה לארץ הוא הפליג באוניה. במהלך ההפלגה באה רוח סערה והאוניה חישה להיטב. רבי מגוץ הוציא מכיסו את חתיכת האפיקומן ששמר מליל הסדר והשליך אותה אל המים הסוערים. הים מיד נח מזעפו.

כאשר הציעו לאשתו הרבנית תיתה את רבי מגוץ, היא הלכה לסבתה הצדקת הרבנית ז'אלו ע"ה ואמרה לה: "כיצד אני אתחתן איתו, הרי הוא לא כהן?". (בזמנם הם הקפידו שבת כהן תתחתן אך ורק עם כהן). הצדקת ענתה לה: "רבי מגוץ הוא קדוש ותלמיד חכם ונחשב אף יותר מכהן". (החומר באדיבות מכון 'ממלכת כהנים')

הגאון הצדיק רבי יהודה משה פתיה זצ"ל: נולד בבגדד, ב' שבט ה'תרי"ט (1859). בילדותו למד ב'מדרש תלמוד תורה' ולאחר שעבר ל'מדרש בית זילכה' נודע כבקי עצום בש"ס. מצעירותו ניכר כי לגדולות נועד. נטה לפרישות וכל ימיו התרחק משררה והסתפק במועט.

מחכמי בבל וארץ ישראל ומקובל נודע. שימש כראש ישיבה ב'מדרש בית זילכה'. בשנת ה'תרמ"ב (1882) החל להתעמק בחוכמת הקבלה. **גאון בנגלה ובנסתר. התנהג בחסידות ובקדושה. ענוותן מופלא.** במשך השנים הרבה לעזור לזולת. בקי בפתרון חלומות, כתב קמעות וריפא חולים וערך תיקונים עבור נפטרים. **גאון בנגלה ובנסתר.**

המונים השכימו לפתחו ונושעו. הקים מספר ישיבות ללימוד "חוכמת האמת". בשנת ה'תרצ"ד (1934) עלה לארץ ישראל והתיישב בירושלים, בה התפרסם כאיש קדוש. על שמו הוקמו מספר ישיבות, בתי-כנסת ומספר רחובות נקראו בשמו. נפטר בירושלים ב-כז' אב ה'תש"ב (1941). חי כ-83 שנים. ציונו בהר הזיתים בירושלים.

אביו: המקובל יהושע משה זצ"ל. **אמו:** מרת חנה. **בנו:** ר' שאול. **מרבתי:** המקובל האלוקי הגאון ר' יוסף חיים זצ"ל. חכם ראובן יוסף בלבול זצ"ל. הרב עבדאללה סומך זצ"ל. אביו, המקובל חכם יהושע משה. **חברותא:** המקובל ר' שמעון אגאסי זצ"ל. **מתלמידיו:** המקובל ר' שמואל דרזי זצ"ל. המקובל ר' סלמאן מוצפי זצ"ל, המקובל ר' שאול דוד חי מועלם זצ"ל.

מספריו: **יין הרקח** - פירוש על ה'אידרא רבא' וה'אידרא זוטא' • **בית לחם יהודה** - פירוש על עץ החיים • **מנחת יהודה** - פירוש על התנ"ך עפ"י הקבלה (נקרא גם בשם רוחות מספרות- כיוון שמתוארים בו חזיונות, בהם נתגלו נפטרים לצדיק וביקשוהו שיביאם אל תיקונם) • **מתוק לנפש** - ביאור על סבא דמשפטים • **חסדי דוד**.

מעשה היה בדורנו, עת אשר חפצו לבנות בשכונת מחנה יהודה הממוקמת בירושלים את בית הכנסת הגדול "מנחת יהודה" על שמו של המקובל רבי יהודה פתיה זצ"ל, העסקנים חתמו חוזה עם קבלן על סדר הבניה והמחיר הסופי.

כשהחל הקבלן בעבודתו נוכח במהרה לראות לאכזבתו, **שהאדמה המיועדת לבנות עליה את הבניין, הינה מלאה סלעים ואבנים המקשים מאוד על הצבת יסודות הבניין,** הלה חכך בדעתו, אם להימנע מהבניה עקב ההוצאות הגדולות והעבודה הקשה הכרוכה בכך היות שהעלות לבניית בית-הכנסת תהיה גדולה עד מאוד מהמחיר שסוכם.

והנה בלילה, עת אשר נם הקבלן את שנתו, ראה בחלום את ר' יהודה פתיה בכבודו ובעצמו, הרב פנה אליו ושאלו: "מדוע מתעכב הנך מבניית בית הכנסת על שמי?" - "מפני שגיליתי שהקרקע היא סלעית לחלוטין", השיב הקבלן. הרב פנה לעברו ואמר: "אל דאגה, אני כבר **איישר לך את הקרקע מכל הסלעים והאבנים**". הקבלן ראה את הרב פתיה בחלומו מפנה בזריזות את הסלעים, התעורר והנה חלום.

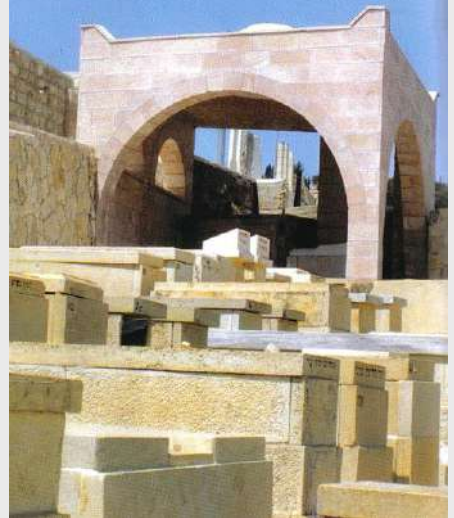
למחרת בבוקר הזדרז הקבלן להגיע לאתר המיועד לבניה, ונדהם למראה עיניו, **הקרקע הייתה ללא סלעים ואבנים כלל ועיקר.** הלה מיהר לספר את החלום לתלמידי חכמים גדולים בירושלים, וכשהללו הגיעו לאתר הבניה לראות את הנס בעיניהם אישרו שבודאי חלום אמת הוא והרב פתיה בכח קדושתו יישר את הקרקע מהעולם העליון.

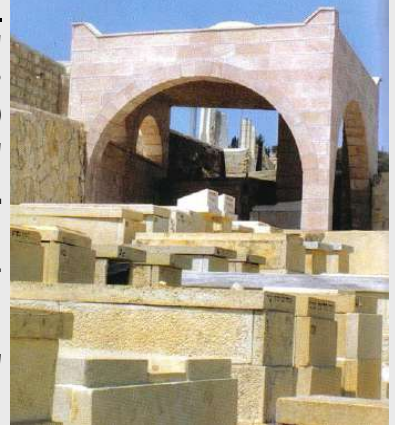
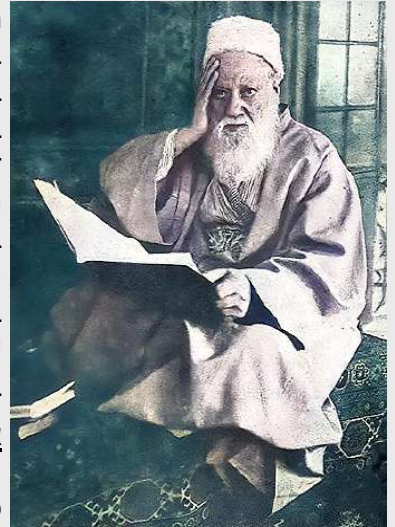
על העובדה, כי הרב היה בקי בפיתרון חלומות יעיד הסיפור הבא: פעם אחת הגיעה אליו אשה זקנה, ואמרה, כי ראתה בחלום **שהוציאה ספר תורה מן ההיכל, להוליכו אל התיבה לקרות בו בציבור.** ובאה אשה אחרת וחטפה אותו מידה.

אמרתי לה: "זה פתרונו, **שיתנו לך ילד אחד להגישו למילה אצל כסא אליהו הנביא, ותבוא אישה אחרת ותחטוף את הילד ממך, והיא תזכה בו להגישו למילה**". והשיבה לי כי דבר זה נתקיים בה כבר לפני שני שבועות.

אמרתי לה: "ואימתי ראית את החלום?". אמרה לי: "זה חודש ימים". אמרתי לה: "אם כן, קדם החלום למעשה, ואין זה בכלל ש'אין מראין לאדם דבר שעבר". ומה בידי לעשות אם את לא באת לשאול פתרון החלום, אלא עד אחר שנתקיים".

ודע, כי הכלל הוא בזה, כי **ספר תורה מורה על בן זכר.** ולכן אם רואה האדם שקנה ספר תורה או שהביאו לו ספר תורה פירושו: **שתעבר אשתו בבן זכר.** ואם נפל ספר תורה מידו- ח"ו תפיל אשתו. ואם נקרע- ימות הוולד ל"ע. וזה הפתרון הוא בדוק ומנוסה.

הגאון הצדיק רבי יהודה משה פתיה זצ"ל: נולד בבגדד, ב' שבט ה'תרי"ט (1859). בילדותו למד ב'מדרש תלמוד תורה' ולאחר שעבר ל'מדרש בית זילכה' נודע כבקי עצום בש"ס. מצעירותו ניכר כי לגדולות נועד. נטה לפרישות וכל ימיו התרחק משררה והסתפק במועט. **מחכמי בבל וארץ ישראל ומקובל נודע**. שימש כראש ישיבה ב'מדרש בית זילכה'. בשנת ה'תרמ"ב (1882) החל להתעמק בחוכמת הקבלה. **גאון בנגלה ובנסתר. התנהג בחסידות ובקדושה. ענוותן מופלא**. במשך השנים הרבה לעזור לזולת. בקי בפתרון חלומות, כתב קמעות וריפא חולים וערך תיקונים עבור נפטרים. **גאון בנגלה ובנסתר**. המונים השכימו לפתחו ונושעו. הקים מספר ישיבות ללימוד "חוכמת האמת". בשנת ה'תרצ"ד (1934) עלה לארץ ישראל והתיישב בירושלים, בה התפרסם כאיש קדוש. על שמו הוקמו מספר ישיבות, בתי-כנסת ומספר רחובות נקראו בשמו. נפטר בירושלים ב-כז' אב ה'תש"ב (1941). חי כ-83 שנים. ציונו בהר הזיתים בירושלים.

אביו: המקובל יהושע משה זצ"ל. **אמו:** מרת חנה. **בנו:** ר' שאול. **מרבתי:** המקובל האלוקי הגאון ר' יוסף חיים זצ"ל. חכם ראובן יוסף בלבול זצ"ל. הרב עבדאללה סומך זצ"ל. אביו, המקובל חכם יהושע משה. **חברותא:** המקובל ר' שמעון אגאסי זצ"ל. **מתלמידיו:** המקובל ר' שמואל דרזי זצ"ל. המקובל ר' סלמאן מוצפי זצ"ל, המקובל ר' שאול דוד חי מועלים זצ"ל. **מספריו:** **ייין הרקח** - פירוש על ה'אידרא רבא' וה'אידרא זוטא'. **בית לחם יהודה** - פירוש על עץ החיים **ימנחת יהודה** - פירוש על התנ"ך עפ"י הקבלה (נקרא גם בשם רוחות מספרות - כיוון שמתוארים בו חזיונות, בהם נתגלו נפטרים לצדיק וביקשוהו שיביאם אל תיקונם) **מתוק לנפש** - ביאור על סבא דמשפטים **חסדי דוד**.

באחד המקרים, נסע תלמידו המובהק, הרב סלמאן מוצפי לביקור בארץ הקודש. הרב ישב עם תלמידיו ועסק עימם בלימוד סודות התורה. לפתע השתנו פני הרב ואמר: "אוי, חכם סלמאן נמצא בצרה ליד הכותל המערבי ובוכה, מי יעזור לו?". רבינו הפסיק את לימודו והחל להתפלל לשלום תלמידו האהוב הנמצא בצרה. כשהוא מזיל דמעות רבות. גם תלמידיו החלו מתפללים לשלומו של ר' סלמאן. כך נמשכה התפילה למשך כחצי שעה. לאחר מכן, אורו פניו ואמר: "הודו לה' כי טוב. **הקב"ה שלח את ישועתו לחכם סלמאן על-ידי חכם ששון!**". התלמידים הביטו זה בזה נדהמים. הם ראו כיצד רבם צופה בכוח התורה הקדושה את אשר נעשה מרחוק. כשחזר ר' סלמאן מירושלים, כל התלמידים ניגשו אליו וביקשו לדעת מה אירע לו ליד הכותל המערבי.

ר' סלמאן השתומם מאוד ותמה כיצד הם ידעו שאירע לו דבר מה בעת שהותו ליד הכותל המערבי. סיפרו לו חבריו את שרבעם ראה ואף הוא הפסיק את השיעור והתפלל עבורו עד שנושע. "אספר לכם מה אירע" השיב ר' סלמאן. "בעת שהותי בירושלים, נפוצו שמעות כי בבגדד פרצה מגפה, ורבים ניספו בה. דאגתי מאוד ושלחתי מברק לביתי להודיעני מה אירע ומה שלום משפחתי. אולם כל מענה לא הגיע. שלחתי מברק נוסף ובו התחננתי שיודיעו לי מה אירע בעירי ובקרב משפחתי, אולם לא קיבלתי כל מענה. החלטתי לשפוך את שיחי לפני בורא עולם ליד הכותל. בכיתי בכי רב ומרוב דאגה התמוטטתי מעולף. כשהתעוררתי מעלפוני, ראיתי את חברי למסע, הרב ששון ברבי יחזקאל הלוי מגיע במרוצה. הוא הושיט לי מברק שהגיע מבגדד ובו מבשרים לי כי לא ארע דבר בבגדד, וכי השמעות שנפוצו בירושלים אינם נכונות. נשמתי לרווחה ונתתי שבח והלל לבורא עולם. (חכמי בבל)

○ יפר רבינו: פעם אחת נכנסתי אצל רופא עיניים בשם יחזקאל עזרא בן משה אל-עיני. הוא ידע לעשות שמן מרקחת לרפואת חולי העצמות הכואבים מבפנים לבשר. שמן זה הוא היה יקר מאוד. בבואי אליו אמר לי, שראה בחלום את אביו משה, שכבר עברו 30 שנה מאז שנפטר, ולא ראהו בחלום, רק אמש בלילה. ואביו אמר לו: "בבקשה ממך, בני, תלווה אותי עד עיר בצרה בלבד, ותעשה עימי טובה זו, ואיני מבקש ממך דבר אחר חוץ מזה".

אביו היה עניו מאוד, זקן ונשוא פנים, ומחזר על מצוות. בכל יום הלך בשלושה בתי כנסיות כדי לענות 'קדיש' ו'ברכו', ו'קדושה' ואמן. כשראה זקן בא ממרחק, מיהר לשבת כדי לקיים "מפני שיבה תקום". אחר גמר תפילה היה מקבץ את כל החנוונים, כדי להניח להם ציצית ותפילין, ולקרוא קריאת שמע וקנה כמה ציציות ותפילין מכיסו וממונו והקדיש להם. אמרתי לרופא כי אביו חזר להתגלגל באיש אחד בגלל חיסור מצווה. האיש שבו מגולגל האב חולה בעיניו או בעצמותיו, איש עני. עתיד לבוא אצלך היום או מחר. אביך לבקש ממך שתעסוק עימו בחינם, דבר זה ימשך 3-4 ימים, כשיעור מהלך מכאן ועד בצרה, ואח"כ ייפטר.

האיש ההוא גם הוא רגיל להלביש ציצית ותפילין לאחרים. חזרתי לביתי והנה שלוחו בא אחרי, ואמר לי: "בא אותו האיש אשר דיברת עליו, והוא חולה ברגליו". כאשר הלכתי אצל הרופא ראיתי את האיש ההוא והוא עני מאוד, ואמר לי כי היתה מלאכתו לעשות שמן שומשומין, והיו כמה פועלים תחת ידו ועכשיו לא נשאר לו מאומה ואף חלה ברגליו, ואינו יכול ללכת מכאב עצמות רגליו. אמרתי בעורמה: "אולי בגלל שלא לבשת ציצית ותפילין" אמר לי: "אני נזהר בזה מאוד וגם לפועלים קניתי תפילין ולא הייתי מניחם לעסוק במלאכתי עד שיניחו תפילין. ובעת הסעודה הייתי מצווה אותם שיברכו גם ברכת המזון, אף על פי שיש לי הפסד. ולא ידעתי למה עשה ה' עימי ככה". הרופא עשה כאשר ציווה אביו עליו בחלום, ואמר לחולה: "אני אטרח בעבורך עד מקום שידי מגעת". וגם נתן לו מעות לפרנס את בני ביתו. אחר שלושה ימים נפטר החולה, והיה הרופא בצער גדול ואמר לעצמו: "אם לאבי, שהיה חסיד גדול ובעל מעשים - כך עלתה לו, אם כן מה אתוודה ומה אומר על רוב פשעיי וחטאתי", וישב לו בתענית כמה ימים, והיה צם ומתוודה לפני הקב"ה, ונעשה צדיק גמור עד בוא חליפתו

האדמו"ר הרב משולם פייש סג"ל לאווי (השני) מטאהש זצ"ל - נולד ב-ג' בניסן ה'תרפ"א (1921) בנירְטָאָהש, רזנות סאבולץ' (הונגריה) והיה בכור בניו של אביו. משחר ילדותו ניכר כי לגדולות נוצר, למד בהתמדה נפלאה, התפלל בהתלהבות, מידותיו הטובות הפליאו את כל ראיו. בשנת ה'תש"ג (1943) גויס לשירות העבודה ההונגרי ונשלח למחנות בקושיצה ובמרגיטה. בשנת ה'תש"ד (1944) נכבשה המדינה על ידי גרמניה הנאצית ומרבית משפחתו המורחבת נשלחה לאושוויץ. אביו נרצח בר"ח אלול ה'תש"ד (1944).

לאחר שהצבא האדום נכנס למרגיטה שוחרר רבינו והוא הוזמן בשנת ה'תש"ח (1948) ע"י שרידי חסידות טאהש לשמש כאב"ד ואדמו"ר בנירְטָאָהש. כך החל לשמש כאדמו"ר השלישי של חסידות טאהש. התמיד בלימודיו יומם ולילה. התפלל שעות ארוכות בהתלהבות נוראה, ועבד את בוראו בקדושה נפלאה. ביתו היה פתוח לרווחה ליהודים הצריכים עזר וחיזקם בכל מצוקותיהם במסירות נפש לאחר שנתיים וחצי עזב את הונגריה בעקבות השלטון הקומוניסטי. בשנת ה'תשי"א (1951) עקר למונטריאול שבקנדה, ומיד הקים שם את בית מדרשו 'אהל אלימלך' טאהש. קיבץ את בניו וחיזקם לבנות את כלל ישראל מחדש אחרי החורבן הנורא.

רבים השכימו לפתחו מכל קצווי תבל ונדע לצדיק וקדוש ה' ופועל ישועות. בשנת ה'תשכ"ג (1963) הקים שיכון חסידי בשם 'קרית טאהש' מחוץ לעיר, יסד ובנה ישיבה גדולה לבחורים, והרביץ בו תורה לאלפים וכן הקים בתי חינוך לבנים ולבנות, בפרבר בואַגְרִיאַן. עם השנים נאספו סביבו חסידים רבים. עבד את ה' כחד מצדיקי קמאי. רדף אחר השלום. ברח מן המחלוקת כמפני האש. נודע באהבת ישראל ומידותיו הנשגבות. פיזר סכומי עתק לצדקה. הגבאים ניסו למנוע את חלוקת הסכומים האדירים, כי לבית הרבי לא נשאר אפילו פרוטה לפורטה, ומשהרגיש בזה הרבי, היה מטמין את הממון בנעליו למען לא ירגישו הגבאים בדבר.

כשהגבאים הערימו קשיים על הנצרכים להיכנס לבית הרבי, ניגשו אלו לרבי בבית מדרשו, ואמר להם לבוא אליו כשהולך למקווה, ושם חילק סכומים אדירים. מדי יום ביומו הקפיד לסיים את כל פרקי התהלים. לא ישן ולא אכל מרגע שהקיץ והיה טועם "פת שחרית" רק לאחר חצות הלילה! בעל רוח-הקודש. נפטר ב- כ"ז באב ה'תשע"ה (2015). ציונו בקרית טאהש, בואבריאן (קנדה). חי כ-94 שנים. בנו רבי אלימלך משמש אחריו כאדמו"ר.

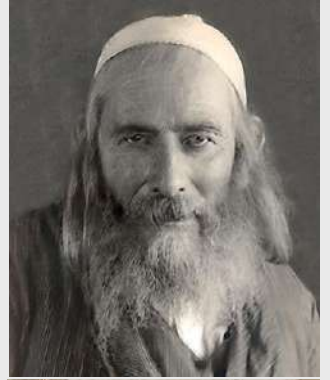
סבא (מצד אביו): האדמו"ר ר' אלימלך מטאהש. **אביו:** האדמו"ר ר' מרדכי סג"ל לאווי הי"ד (רב העיירה דעמעטשער בהונגריה). **אמו:** מרת צירל (בת ר' יעקב פפקעטע, מח"ס אמת ליעקב מנירבאטור). **מנירבאטור):** מרבתי: ר' אשר לאווי (דודו, רבינו נסע ליישיבתו בקאלוב). **נשותיו:** מרת חווה (בת ר' יהודה ויינגרטן - זיווג ראשון בין השנים תש"ו-תשנ"ו), מרת מלכה (בת ר' מנדל האס ממונטריאול, אלמנת ר' אברהם יצחק הויר - זיווג שני, משנת ה'תשס"ו). **ילדיו:** ר' מרדכי זצ"ל (נפטר בשנת ה'תשנ"ח), מרת צירל (נישאה לר' אביגדור דניאל פיש, האדמו"ר מהאדס ויליאמסבורג), מרת ברכה חנה (נישאה לר' יוסף מאיר מאיער, האדמו"ר מליז'נסק מונסי), מרת פריידל שרה (נישאה לר' אברהם כץ, אב"ד משכנות לאביר יעקב במונסי), מרת ששא מלכה אלטה (נישאה לר' יוסף ירחמיאל כהנא, ראש הכוללים בקרית טאהש), האדמו"ר הנוכחי, ר' אלימלך לאווי (חתן רבי נפתלי צבי לאבין מזידיטשוב). **מספריו:** **יעבודת עבודה- ח' חלקים.**

פעם נכנס לרבינו יהודי שהתגורר במונטריאל, ואמר לו שבא להיפרד ממנו, מפני שהוא עומד לעזוב את העיר ולעבור להתגורר בעיירה מרוחקת. העיירה היא הייתה כמעט ריקה מכל סממן יהודי, והרבי שאלו: "איך ייתכן שיהודי כמוך יגור במקום שכמעט אין שם אידישקייט?". אמר היהודי שהדבר הוא מפני שאירע לו "ל"ע אסון גדול, וסיפר שהיה לו סכום גדול מאוד של כסף כדי לקנות דירה במונטריאל, וכאשר נסע פעם לאנטוורפן, נגנב ממנו כל הסכום, ועכשיו שהציעו לו איזה משרה באותה עיירה, אין לו ברירה ומוכרח הוא לעבור לשם כדי שתהיה לו פרנסה. אך הרבי לא הרפה, ואמר לו שאף על פי כן לא כדאי הדבר להחריב את ביתו מכל האידישקייט, וכדאי לו להישאר במונטריאל.

למחרת, כשהיהודי התפלל בבית המדרש, נכנס יהודי לא מוכר, וניגש אליו, ושאלו אם הוא היה פעם באנטוורפן ונגנב ממנו סכום עצום של כסף, ומשהשיב לו היהודי שכן, אמר לו היהודי בשקט שהוא נתפתה מיצרו, והוא גנב ממנו את הכסף, ועכשיו הוא מתחרט, והחזיר לו כל הכסף, ואמר לו שיש כאן עוד כמה אלפי דולרים על העוגמת נפש ותיכף ברח הגנב... היהודי לא האמין למשמע אזניו, הוא לקח את המעטפה עם הכסף, וראה לנכון שאכן כל הסכום העצום שנגנב ממנו נמצא שם – עם התוספת. היהודי ראה בזאת סייעתא דשמיא עצומה שעליו להישאר במונטריאל ולא לעבור למקום ההוא, ושמח שגם הרוויח כמה אלפי דולרים מכל הגניבה הזאת, ואכן כך עשה, הוא נשאר שם, וקנה דירה חדשה והקים בית יהודי חסידי לתפארת.

שנים רבות אחר מאורע זה, פגש היהודי באותו 'גנב' שהחזיר לפני שנים את כל הכסף. היהודי ניגש אליו והודה לו שבזכות מעשה זה נשאר במונטריאל והקים בית חסידי לתפארת, אמר לו 'הגנב': "ליהי ידוע לך, שלא לי אתה צריך להודות, אלא לאדמו"ר מטאהש". וכאשר ראה שהיהודי לא מבין, גילה לו את הסוד, ואמר לו שהוא לא היה מעולם באנטוורפן, רק האדמו"ר מטאהש ביקש ממנו להגיע אליו, ולספר לו כל המעשה הזה – כאילו הוא היה הגנב – ולתת לו את כל הכסף הזה כדי שישאר במונטריאל ולא יעבור למקום ההוא, ולכן לו אתה צריך להודות ולא לי...

(הסיפור מתוך 'נועם שיח' - שיחות הגה"צ רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אבד"ק סאנטוב לייקווד)

הגאון הרב דוד בהר"ן זצ"ל - נולד בחודש אלול ה'תרכ"ה (1865). עוד כשהיה ברחם אימו אביו ידע כי לגדולות נוצר. אביו הירבה בתפילות, תחנונים ואמירת פרקי תהילים. בברית נקרא דוד על שם דוד המלך ע"ה. כעבור שבועיים מלידתו, אביו חלה במגיפת החולירע שפרצה אז בירושלים. אביו התבקש לבית-עולמו. בילדותו למד אצל מלמדים פרטיים ולא בת"ת. בסעות הבר-מצווה דרש חידושים נפלאים במשך כמה שעות. אחד מהנוכחים בסעודה היה הגאון ר' עקיבא יוסף שלזינגר. הוא התפעל מאוד מהדרשה ואמר לו: "אתה תהיה החתן של בתי שרה". עוד באותו ערב ערכו את התנאים. למד בישיבת 'עץ חיים' בשנות בחרותו. עסק בתורה הקדושה יום ולילה עד שנודע לת"ח מופלג.

בשנת ה'תרנ"ד (1894) הודיעו מטעם מרן המהרי"ל דיסקין מבריסק זיע"א, כי הוא מתכוון לפתוח ישיבה עבור טובי האברכים המצויינים בירושלים. רבינו היה אחד מהאברכים שנבחרו, אולם הוא לא חפץ להחליף את מקום תלמודו. הגאון ר' שמואל סלאנט עמד בראש ישיבת 'עץ חיים'. הגאון הפציר בו שיסכים ללמוד בישיבת המהרי"ל דיסקין. כך נוסדה ישיבת 'אהל משה' עם עשרה אברכים מצויינים שבראשם היה רבינו. שקידתו היתה מופלאה. כל לילה, אחרי תיקון חצות שעשה בדמעות שליש על חורבן הבית, היה בא לביה"כ ולומד עד תפילת ערבית ללא הפסקה. בדרך לישיבה ולכל מקום שהלך שפתיו היו דובבות תורה. הירבה בתעניות חלום מכיוון שחלומותיו היו מתקיימים. נפטר ביום שבת, כ"ז אב ה'תש"ו (1946). חי כ-79 שנים. ציונו בהר-הזיתים בחלקת הנביאים בירושלים.

אביו: ר' נחום לוי משאדיק. **אימו:** מרת מינה-לאה (בת ר' משה ריבלין שהיה מנהיג האשכנזים בירושלים). **אשתו:** מרת שרה (בת הגאון ר' עקיבא יוסף שלזינגר. התחתן כשהיה כבן 16 שנים). **מרבותיו:** הגאונים ר' שלמה זלמן בהר"ן (אחיו למחצה, בנו הגדול של אביו מאשתו הראשונה), ר' מאיר אורבך (ה'אמרי בינה' ראב"ד האשכנזים בירושלים), ר' משה יהושע יהודה לייב דיסקין, ר' יצחק ירוחם דיסקין, ר' שמואל סלאנט. **חברותו:** המקובלים ר' שלמה אלישיב (ה'לשם שבו ואחלמה' - למדו ביחד את כתבי האריז"ל), ר' אליהו דוד סלוטקי (מח"ס 'יד אליהו', מפתח אנציקלופדיה לקבלת האריז"ל), ר' מרדכי דוד לוי, ר' בצלאל גולדשטיין (החלבן משערי חסד), ר' משה שוחט-פרנקנטל. **מתלמידיו:** ר' אברהם חיים נאה, ר' שלמה זלמן אורבאך, ר' שריה דבליצקי, ר' שמואל אורבאך, ר' שלמה יחיאל פרידמן. **מילדיו:** שלמה זלמן וייספיש (נפטר בחיי אביו), ר' נחום וייספיש הי"ד (נרצח במאורעות תרצ"ו-תרצ"ט), יחיאל (נפטר בצעירותו). **בתו:** מרת חיה יוכבד חיקה (נישאה לר' משה פרידמן - רב קהילת הפרושים בירושלים).

● יפור מבהיל בעוצמתו סופר על הגאון רבי דוד בהר"ן זצ"ל אשר נודע בירושלים של מעלה בהיקף גדולתו וגאונותו התורנית, בצדקותו ובקדושתו המופלגת, וביחוד בדקדוק המצוות ושמירת ההלכה עד כדי מסירות נפש ממש. למרות צניעותו המופלגת שמו יצא לתהילה כשולחן ערוך חי, כעמוד ההוראה וכדמות עילאית לחקות אותה. אישיותו הקורנת השפיעה רבות על דמותם של בני ירושלים המדקדקים בהלכה, שהיו ממליצים אודותיו: **"כל הרואה את דוד נזכר הלכה"**. את הספור המפעים סיפר אחד מצאצאיו:

בשנותיו האחרונות התגורר רבי דוד בשכונת 'שערי חסד', בבית בתו הרבנית חיה יוכבד [חיקה] פרידמן ע"ה, שהתאלמנה בצעירותה מבעלה הגאון רבי משה פרידמן זצ"ל. מדי לילה ולילה היה רבי דוד משכים קום לאמירת 'תיקון חצות', ולאחר מכן עסק בתורה עד כשעה וחצי לפני זמן ותיקין.

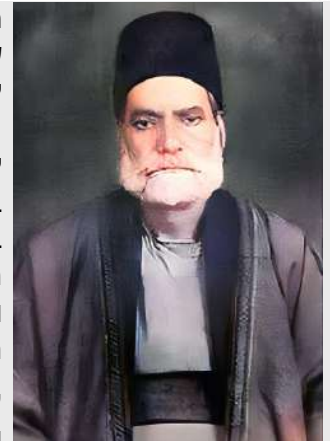
אז צעד לאיטו פסיעה אחר פסיעה לעבר בית הכנסת 'הגר"א' בשכונה, שם המשיך ללמוד חברותא עם אחד מתלמידי החכמים החשובים שבשכונה. בתו, הרבנית פרידמן, שנהגה בו כיבוד אב באופן מהודר ביותר, הקפידה אף היא לקום באשמורת הבוקר, להכין עבורו כוס קפה מהביל להחם בו את ליבו. רבי דוד היה משיב בו את נפשו ומזדרז לצעוד לבית הכנסת.

והנה, באחד הלילות, כשהגיע רבי דוד לבית הכנסת, דקות אחדות לאחר שהחל ללמוד עם החברותא, פנה אליו במפתיע וביקש את מחילתו על כך שהוא נאלץ כעת לעצור ולשוב בדחיפות הביתה כי שכח דבר מה... בתחילה ניסה החברותא לעצור בעדו, מאחר וידע כמה מאמץ וזמן תיקח ממנו הדרך, אך רבי דוד היה החלטי בדעתו, קם ויצא. כששב לבית-הכנסת כבר עמדו הציבור להתפלל, ולמרות שלא הספיק להשלים את חוק לימודו כמדי יום, ניכרה על פניו ארשת של שביעות רצון.

החברותא שהכיר את הליכותיו של רבי דוד, ידע כי כל מעשיו מונהגים בדקדוק על פי דעת תורה והלכה, הסתקרן מאוד לדעת איזה דבר חשוב יכול היה לגרום לרבי דוד לנטוש אותו כך באמצע הלימוד ולבטל את לימודם הקבוע. אולם רבי דוד סירב לפרט. רק לאחר הפצרות מרובות, נענה ואמר:

"ודאי ידוע לך כי כיום אני מתגורר בביתה של בתי האלמנה. והנה היום שכחתי לשטוף את הכוס בה שתיתי את הקפה לפני יציאתי מהבית. חששתי כי עד שאשוב מתפילת שחרית, שארית הקפה תתייבש, והדבר יקשה על בתי לשטפה. חזרתי אפוא על עקבותיי לשטוף את הכוס בעוד השארית רכה..."

החברותא נדהם ותמה: "אינני מבין, הרי בסך הכל זוהי בתך, והיא בוודאי מוחלת לך על כך בלב שלם?" - "נכון!", אמר רבי דוד, "אך בכל זאת, היא אלמנה!". **מרעיש! הרי כל רגע של ביטול תורה אצל רבי דוד היה נורא. זמנו היה מדוקדק ומחושב עד לאחת. העידו עליו מכיריו כי מיום עומדו על דעתו לא ביזבז רגע אחד מזמנו שלא ניצלו עד תם. אולם כדי לא להטריח אלמנה בצער כה מועט, שאין ספק שלא היתה מקפידה על כך, הקדיש לזה קרוב לשעה...** (מעובד מתוך 'אוצרותיהם אמלא')

הגאון הרב מנשה שהרבני זצ"ל - נולד בש"ק פרשת נשא, ז' סיוון ה'תרמ"א (1881) בבגדאד שבעיראק. אביו פרנס את משפחתו שהייתה מרובת ילדים ולא היה לו כסף לשלוח את בנו ללמוד. ועל כן עד גיל 12 לא ידע קרוא וכתוב. היות וקינא בילדים שידעו ללמוד, הלך וחיפש עד שמצא תלמוד תורה שהסכים לקבלו כתלמיד ושם במשך תקופה קצרה השלים את לימודיו. בשנת ה'תרנ"ו עבר ללמוד בישיבת מדרש בית זלכה והיה בין המצטיינים בישיבה בהתמדתו בלימוד התורה וכן בעיונו ועמקותו בהבנת סוגיות הש"ס. משנת ה'תרנ"ח (1897) בערך, הפך לבן בית אצל מנהיג יהדות עיראק, רבשכב"ה המקובל חכם יוסף חיים זיע"א מבגדאד, והיה לתלמידו המובהק. שימש אותו, למד ממנו כתיבת סת"ם, שחיטה ומילה, והעלה את תשובותיו על הכתב. לאחר נישואיו נשלח ע"י הרב יוסף חיים, לעמוד בראש הישיבה שבקבר עזרא הסופר. נהג בענווה ובפשטות, ועסק בהשכנת שלום.

לפרנסתו עסק במסחר בדים ולא קיבל שכר על לימוד תורה. לאחר כשנתיים שב לבגדאד והחל לשמש כמורה במדרש תלמוד תורה ומספר תלמידיו הגיע לכ-3,000 ובמשך שנים רבות העמיד שם תלמידים. בתקופה שלפני מלחמת העולם הראשונה, החל לשמש כרב בערים אבאדאן, ומחמרה שבכורדיסטן הפרסית. כשהתחילה המלחמה להשפיע על המצב הכלכלי של מוסדות הלימוד בבגדאד, שנתמכו בעיקר על ידי תרומות, הוא נשלח כשד"ר והגיע להודו, סינגפור, הונג קונג ושנחאי שבסין. בשנת ה'תש"ט (1948) עזב את תפקידו כרב בפרס, עלה לישראל והתיישב ברמת גן. לאחר כשנה עלו גם משפחתו ובני קהילתו. נפטר ב-כ"ח אב ה'תש"כ (1960). חי כ-79 שנים. ציונו ברמת-גן.

אביו: ר' שלמון. **בנו:** ר' שלמון. **מרבתי:** הגאונים ר' משה צדקה, חכם ר' יוסף חיים (ה'בן איש חי'. רבינו היה תלמידו המובהק). **חברותא:** הגאון חכם ר' אליהו חבה. **מתלמידיו:** הגאונים המקובל ר' יעקב מוצפי (אב"ד של העדה החרדית הספרדית בירושלים), ר' שלמן חוגי עבודי. (הרב הראשי האחרון של בגדאד ואב"ד בירושלים וחבר מועצת הרבנות הראשית ובית הדין הרבני הגדול), ר' יהושע משה (רבה של גבעתיים). **מספריו:** חיבר למעלה מ-40 חיבורים. רוב הכתבים אבדו בפרס. ממה שנותר: **כפתור ופרח** - על התנ"ך. **פרדס רימונים** - על התנ"ך. **אגדה מקובצת** - על הגדה של פסח. **אגרת הפורים**. **שירות ותשבחות** - פיוטים ושירים. **שירה לאל** - פיוטים ושירים (בסה"כ כתב כ-880 פיוטים ושירים).

כשהיה כבן שנתיים אימו הייתה אופה כעכים ורבינו ביקש כעך אחד בשביל החתול עם העיניים הקטנות. אימו שידעה שאין בביתם חתול כלל המשיכה עם דמיון הילד ואמרה: "בני, הבא לי את החתול תחילה ואחר כך אתן לך כעך". ולא איחר למלא בקשתה רץ לעבר עריסתו והביא בידו נחש והשליכו ארצה לפני אימו ולפני שכנותיה שהיו סביבה והן ברחו מפניו בבהלה. אחרי כן התברר מפי הילד, כי הנחש היה מצוי איתו כל יום והילד השתעשע כל הזמן איתו והנחש לא הזיק לו.

בנו סיפר כי בשכונתם הייתה אישה חשוכת מרפא והרופאים אמרו לה נואש. אחד מהקרובים שלה שהכיר את רבינו אמר לה: "פה היה צדיק שנפטר ואשר הכין את התכריכים לקבורתו ואת הסבון בו החברה קדישא ירחצו ויטהרו את גופו. (את התכריכים הכין רבינו בחיי חיותו והביאם עימו מפרס לארץ ישראל) תשאלו את המשפחה אם נשאר להם מן הסבון הנ"ל, תרחצי בו ותתרפאי". האישה פנתה למשפחה ולמרבה המזל נשאר להם מן הסבון והיא קיבלה את הסבון שרחצו בו את רבינו וברגע שהשתמשה בו שב בשרה כבשר תינוק בן יומו והתרפאה ממחלתה.

מעשה עם אישה עקרה שהייתה מטופלת אצל הרופאים במשך שמונה שנים אך לא עזרו הטיפולים. כאשר נפטר רבינו אמרו לה שכדאי שהיא תביט בפני הצדיק (כך מקובל אצל בני בבל שזו סגולה בדוקה שהאישה בזכות זה תתעבר). למרות שהתנגדו לזה, הרה"ג ח"ר אליהו חבה הסכים. וכן היה, האישה הביטה, ואחר שנה התעברה וילדה בן, וכן שנה אחרי שנה התעברה האישה וזכתה לזרע בירך ה'.

כשעבר רבינו באחת מסמטאות בגדד הגיח לעברו זקן נשוא פנים שלא הכירו מעולם, ואמר לו שלום בחביבות ובסבר פנים יפות. החזיר לו רבינו: "שלום", ושאלו: "האם כבודו זקוק לעזרה?". ענה לו הזקן: "אני חייב לך מטבע זו ואני פורע לך", ובתוך דבריו הוציא מכיסו מטבע של לירה זהב ודחף לתוך ידו של רבינו ובעודו מתבונן במטבע היקרה וכשאינו מאמין במתרחש לנגד עיניו הרים את ראשו לעבר הזקן כדי להעמידו על טעותו, אולם הלה נעלם ואיננו. רבינו החל לחפשו אך לשווא. חשב רבינו: "איה האיש שאוכל להחזיר לו את כספו?". לאחר התלבטויות החליט כי במטבע זה ישתמש רק בדברי קודש בלבד. משם פנה לחנות הכורך ומוכר ספרי קודש וסיפר לו בצער את מה שאירע וביקש: "אנא מכור לי ספרים והניחם בחנותך, כי בביתי אין מקום. ונמכרם בשותפות ואתן שכרך". הכורך בראותו אברך צעיר שניכר בו היושר והתמימות הסכים למלא כל מוצא פיו. וכך עשו והברכה שרתה במעשה ידיהם ובכל אשר פנו השכילו והצליחו ובכך השתחרר רבינו מעול הפרנסה והיה פנוי לעסק התורה ימים ולילות.

דרכו בקודש הייתה להתפרנס מיגיע כפיים ועל כן על אף היותו רב ומורה צדק לא קיבל משכורת מקופת הקהילה אלא עסק במסחר והיה מוכר בדים. באחד מימי אדיהם של הישמעאלים שחל בימי חוה"מ שלנו ואז התכנסו לעיר כל הישמעאלים מהסביבה והסוחרים הישמעאלים ניצלו את יום ההתקהלות והעלו את מחירי מוצריהם וכמו כן עלו גם מחירי הבדים. יהודי העיר פתחו את עסקיהם ומכרו סחורה בחוה"מ שהאמירה לכפליים ממחירה הרגיל ולא היה זה יום שוק רגיל. בראות אנשי העיר את חנותו של רבינו סגורה, שאלו אותו מדוע אין הוא מוכר בחנות ומחמיץ הזדמנות פז, שאפשר להשתכר יותר ולהוציא לימי החג ולכבדו יותר בשפע ולשמח את בני ביתו. רבינו השיב להם, שאין שווה לו כל הון שבעולם בעד חוה"מ ואין הוא מוכן לבזות את המועדות שזה בבחינת עובד ע"ז והרגיעם שהוא ירוויח יותר מהם, ושהסחורה תתייקר הרבה יותר. אך האנשים העדיפו את הרווח הכפול המיידי ולא שמעו לו. לאחר החג מכיוון שמכרו את כל הבדים, לא נותרה סחורה בעיר. רבינו פתח את חנותו ומכר את הסחורה בכפליים יותר ממה שמכרו הסוחרים בחוה"מ.

הגאון הרב נפתלי צבי יהודה ברלין הידוע הנציב מוולוז'ין זצ"ל- נולד בשנת ה'תקע"ז (1817) במיר כבן בכור. מצד אביו מיוחס לגאון ר' אלחנן מברלין (מבעלי התוספות) ומצד אימו יחוסו מגיע עד לר' מאיר אייזנשטט (מח"ס 'פנים מאירות'). בילדותו התקשה בלימוד ואביו שקל לשלוח אותו ללמוד מקצוע. השיחה בין הוריו הגיעה לאוזניו והוא ביקש שינתן לו הזדמנות נוספת. הוא בכה לבוא עד שנפתחו בפניו שערי חכמה. בגיל 11 החל ללמוד בישיבת וולוז'ין. בגיל 13 התחתן. במשך 25 שנים התמסר לתורה והתבלט בשקידתו. בשנת ה'תרט"ט (1848) נפטר חמיו ור' אליעזר יצחק, חתנו, התמנה לראש הישיבה ורבינו שימש כמשנה לו. בשנת ה'תרי"ג (1853) נפטר ר' אליעזר יצחק ורבינו החל לשמש כראש ישיבת 'עץ חיים' בוולוז'ין. שמה של הישיבה תחת הנהגתו התפרסמה ולמדו בה יותר מארבע מאות תלמידים! במשך כ-38 שנים העמיד אלפי תלמידי חכמים. תלמידיו הגיעו מכל התפוצות. מגדולי התורה במזרח אירופה. חבר פעיל בתנועת 'חיבת ציון'.

בזקנותו ביקש למנות את בנו, ר' חיים (שימש כרבה של מוסקבה) כראש הישיבה במקומו אך בעקבות התנגדות של מספר תלמידים (אשר ביקשו לראות את ר' חיים סולביצ'יק כראש הישיבה) הלשינו לשלטונות על 'תפקודה הלקוי' של הישיבה. שר החינוך הרוסי התערב בענייני הישיבה. רבינו הסכים ללימוד השפה הרוסית מחוץ לכותלי הישיבה בתנאי שהדבר יעשה ע"י מורה ירא שמיים. אך שר החינוך דרש שלא ילמדו יותר מעשר שעות במשך היום. שלא יהיו לימודים בערב. לימודי החול יהיו רוב שעות היום, ושכל צוות הישיבה יהיה בעלי דיפלומות. רבינו לא הסכים ובשבט ה'תרנ"ב (1892) הישיבה נסגרה. התמוטטות מפעל חייו (עליו שקד במשך 38 שנים), והדאגה בשל החובות הכבדים של הישיבה (כ-9,000 רובלים) השפיעו על מצב בריאותו ומנע ממנו לממש את רצונו לעלות לארץ. נפטר ב-כ"ח אב ה'תרנ"ג (1893) בוורשה. חי כ-76 שנים. על שמו נקרא קיבוץ 'עין הנציב' בעמק בית שאן.

אביו: ר' יעקב (היה סוחר ות"ח במיר). **נשותיו:** הרבנית ריינה בתיה (בת ר' יצחק, ראש ישיבת 'עץ החיים' בוולוז'ין- בגיל 13 זוג ראשון). הרבנית בתיה מירל (בת ר' יחיאל מיכל הלוי אפשטיין מח"ס 'ערוך השולחן'- נשאה בזיווג שני כשהוא בן 50). **ילדיו:** ר' חיים (שימש כרבה של מוסקבה) ושתי בנות (מזיווג ראשון). ר' מאיר, ר' יעקב (מזיווג שני). **מתלמידיו:** הגאונים ר' חיים (בנו), ר' מאיר בר אילן (בנו), ר' איסר זלמן מלצר, ר' משה מרדכי אפשטיין, ר' חיים עוזר גודז'ינסקי, ר' ברוך דב לייבוביץ, ר' מנחם נחום קפלן, ר' שלמה פוליצ'ק, ר' דב כהנא שפירא. **מספריו:** **יאגרות הנציב**, **ברכת הנציב**- על המכילתא **יהעמק דבר**- על התורה **יהעמק שאלה**- ביאור על שאילתות של רב אחאי גאון **מרומי שדה**- חידושים על הש"ס ופירוש לשיר השירים **משיב דבר**- שו"ת.

כאשר רבינו הוציא לאור את ספרו 'העמק שאלה' על ה'שאלות', עשה משתה והזמין אליו כמה תלמידי חכמים. כשהתאספו, אמר להם: "בוודאי אתם תוהים מדוע מצאתי לנכון לערוך משתה זה. הבה ואבאר לכם פשר העניין: בילדותי התקשיתי בלימודי, ולמעשה נחשבת בין התלמידים החלשים. יום אחד שמעתי שאבי מסיח את צערו בפני אמי, ואומר: "כל ימי קיוויתי שנפתלי צבי יגדל כת"ח גדול, אולם כפי הנראה הוא לא מסוגל. לאור מצבו הלימודי היום, יתכן שיהיה בעל מלאכה טוב ועוסק בצרכי ציבור. אולם לא נראה שיהיה ת"ח כפי שקיוויתי. אקח אותו לקצב כדי שלפחות ילמד מקצוע בו יוכל לעסוק למחייתו". כאשר שמעתי את הדברים, נגע צערו של אבי ללבי. באותה שעה החלטתי להשתדל ולהתאמץ מאוד בלימוד התורה, מתוך שאיפה יוקדת לעלות ולהתעלות בתורה. פרצתי אל תוך החדר שבו שוחחו הורי, הודעתי להם את החלטתי, ובאמת מאותו יום ואילך השתדלתי בכל כוחי, וב"ה ההצלחה אכן האירה לי פנים".

"אם תשאלו", המשיך הנצי"ב ואמר, מה הקשר בין הסיפור הזה לבין שמחת המצווה שלנו? אסביר לכם. נתאר לעצמנו מה היה קורה אלמלא קיבלתי על עצמי אז עול תורה. הייתי חי כיהודי טוב, חייט או נגר. כמוכן גם הייתי קובע עתים לתורה. כאשר היה מגיע היום בו הייתי מתבקש לבית-דין של מעלה היו שואלים אותי: 'קבעת עיתים לתורה?' הייתי משיב בחיוב ומפרט את סדר יומי. הייתי אומר שטרוד הייתי בפרנסתי ובמעשי חסד שונים, אך בשארית הזמן קבעתי עיתים לתורה. אז היה הקב"ה מעמיד בפני את הספרים: 'העמק שאלה', 'מרומי שדה' ו'העמק דבר', ואומר לי: "את הספרים האלה יכולת לחבר! מדוע לא עשית זאת?". אוי לאותה בושה! על כן גדולה שמחתי שהחלטתי שאני יכול ומסוגל לגדול בתורה. החלטה זו היא שרוממה אותי. בזכותה העפלתי במעלות התורה והיא שהביאה אותי עד הלום".

על שקדנותו של הגאון בתורה יעיד הסיפור המופלא הבא: בהתרגשות מיוחדת עמלו בני משפחת רבינו בהכנות לקראת חג הסוכות, שהרי בחג ישבות עימהם החתן הטרי שנשא את נכדת הנצי"ב, הגאון העצום, בחיר תלמידי ישיבת וולוז'ין, הרב חיים סולוביץ'יק. הסעודות עברו בהתרוממות הרוח, דברי תורה חריפים נשמעו והשמחה הייתה רבה. במהלך הסעודה צצה ועלתה שאלה חריפה בלימוד. הנוכחים אימצו את מוחם על מנת למצוא תירוץ ולא עלה בידם. בסיום הארוחה נפרד ר' חיים ממארחיו והלך לסוכתו. בשעה 4:00 לפנות בוקר באו לסוכתו והעירו אותו בדחפיות- "הנצי"ב קורא לך לבוא אליו". ר' חיים נבהל שמא קרה משהו לנצי"ב, שהיה כבר זקן מופלג, ולכן התלבש ורץ במהירות. כשנכנס לסוכת הנצי"ב ראה אותו יושב וסביבו ספרים רבים והוא שקוע בלימוד. תחושת הקלה מילאה את ליבו. כשראה אותו הנצי"ב שמח ואמרכי מצא תירוץ לקושייתם מהערב. ר' חיים שמח וענה כי רק יברך ברכות התורה ומיד יאזין לתירוץ. הנצי"ב כששמע זאת פרץ בבכי, ואמר: "לזאת לא פיללתי, שנכדתי תתחת לאברך שבשעה 4:00 עוד לא בירך את ברכות התורה!".

הרב המקובל אברהם חיים עדס זצ"ל - נולד בשנת ה'תר"כ (1859) בחאלב שבסוריה. למד בישיבות אצל ר' מרדכי עבאדי ור' עזרא טוויל הכהן, בגיל צעיר מאוד החל ללמד תלמידים רבים. בשנת ה'תר"ן בא לביקור בארץ ישראל והתאכסן בבית הראשון לציון ר' יעקב שאול אלישר. בשנת ה'תרנ"ו (1896) עלה לארץ ישראל והשתקע בעיר ירושלים, בשכונת הבוכרים. מגדולי ארם צובה. ממיסדי ישיבת המקובלים "רחובות הנהר" אשר בה למד ולימד והפיץ תורה לתלמידים בפשט ובקבלה. שקדן עצום בתורה אף בימי עוני ומחסור. **גאון בנגלה ובנסתר. נהג בחסידות ובפרישות עצומה.**

אכילתו הייתה מועטת לקיום הגוף בלבד. גילו לו סודות מהשמיים באמצעות חלומותיו. בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. סיפורים רבים נודעו אודות המופתים הרבים שחולל. התפלל בע"פ את כוונות הרש"ש הקדוש. בעת שהלך ברחוב בשכונת הבוכרים בירושלים, נדרס ע"י אוטובוס. בעקבות זאת אושפז מספר שבועות. כאשר הרגיש כי שעותיו ספורות, ביקש שלא יעמידו לדין את הנהג שלא נזהר בנסיעתו. נפטר ב-כ"ח באב ה'תרפ"ה (1925). חי כ-66 שנים. ציונו בהר-הזיתים שבירושלים.

אביו: ר' יצחק. **אמו:** מרת רחל. **מרבותיו:** ר' מרדכי עבאדי, ר' עזרא טוויל הכהן. **חברותא:** ר' יצחק שרים, ר' שאול דוויק הכהן. **מתלמידיו:** ר' עזרא עטיה (ראש ישיבת פורת יוסף), ר' יוסף ידיד הלוי (ראב"ד לעדת הבוכרים וארם צובה), ר' רפאל שלמה לניאדו (ראש ישיבת פורת יוסף), ר' יעקב קצין (רב קהילת שערי ציון), ר' עזרא חמוו (אב"ד בארם צובה). **אשתו:** מרת צלחה (בת ר' משה סוויד, ראש הרבנים בחאלב ומח"ס שו"ת אמת ומשפט ושלוש ואמת- נישא בהיותו כבן 20). **ילדיו:** ר' יעקב (מרבני ישיבת פורת יוסף וכן דיין בבית הדין הגדול), ר' עזרא (מרבני ישיבת פורת יוסף), ר' משה (מרבני ישיבת פורת יוסף וחבר בית הדין הספרדי בירושלים), ר' יצחק (נפטר בצעירותו בהיותו כבן 32 שנים. היה מופלג בתורה. מסופר שלאחר שנפטר הרש"צ ר' שאול אלישר, נתנו בו גדולי וחכמי ירושלים את עיניהם להכתירו במשרה זו, הגם שהיה צעיר ולא נשוי).

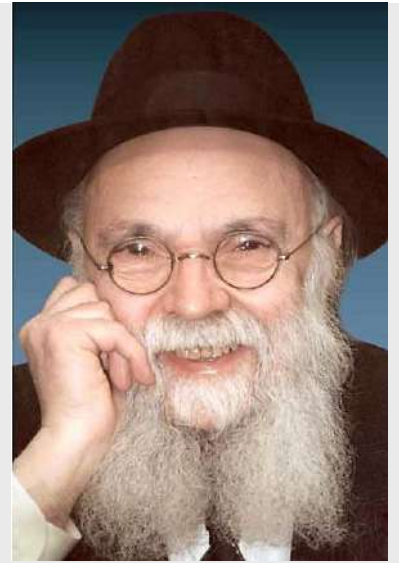
להלן סיפורים המעובדים מתוך 'האיר המזרח': באחד הימים ביקש רבינו לצאת בשיירה מעירו, ארם צובה וביקש להגיע לעיר הסמוכה. סביבות העיר השתרעו מדבריות שממה שורצות כנופיות שודדים, והנסיעה התנהלה בשיירות מפני סכנת הדרך שהתנהלו על גבי חמורים ופרדות נושאי אדם ומשא. ראש השיירה עצמו השכיר חמורים למסע, אבל רבינו נהג ע"פ ההלכה והעדיף לשכור חמור מיהודי מלשכור מהגוי שכן ביקש לקיים את הכתוב "וחי אחיך עמך". כשיצאו לדרך הביט המנהיג הערבי את חמורו ומאנתו חמור, העדפת לשכרו מאחר. חכה, רק נצא מתחומי העיר, לא נרחיק לכת, ואראך את בחרון אף וסנן לעבר ר' אברהם: "לא שכרת מאנתו חמור, והשירה נעצרה. הנוסעים רכבו קדימה והתגודדו שם, ורבינו לא התעניין נחת זרועי! ואתה עוד תתחרט על כך!". החזיר לו רבינו: "הן יודע אתה שיש לנו אלוקים כל יכול. ודאי שמעת מה עשה לפרעה במצרים! איני פוחד ממך, בוטח אני בו שיצילני מידך, ויכה אותך כפרעה וכחילו! בטוחני שיפר עצתך ומחשבותיך!". לעג הערבי לדברים, ואמר: "עוד מעט נהיה באמצע המדבר, ונראה מי יצילך מידי!". לא הרחיקו לכת, והשיירה נעצרה. התברר שמנהיג השיירה ירד מאתונו וביקש לחזק את האוכף. הפרידה בנעשה. המתין שיחדשו את המסע. אבל המסע לא המשיך בדרכו. התברר שמנהיג השיירה ירד מאתונו וביקש לחזק את האוכף. הפרידה עליה רכב מנהיג השיירה התפרעה והשליכה אותו מעל גבה, הוא נפל על סלע חד וחוט שידרתו נפגע. פלג גופו התחתון שותק.

עכשיו היה מוטל על הארץ וגונח מאב. לא הייתה ברירה. הניחוהו בשק בצד החמור ואיזנו את המשא באבנים כבדות מהצד השני והמשיכו בדרכם כשהמנהיג נאנק בקול הודיע לכל, שאלוקי היהודים נקם בו את נקמתו על שהתאנה לחכם היהודי, וגדול היה כבוד שמיים באותו הזמן. עד כדי כך, שכאשר מצאו כבש משוטט במדבר וביקשו לקחתו ולהשימו בשק האבנים, הודיע המנהיג כי די לו בעונשי שמיים, וחושש הוא לגנבה וגזל ולעונש נוסף. רק אם החכם היהודי יפסוק שדינו כהפקר ומותר לקחתו, יסכים שיאווהו על אתונו...

בתקופת מלחמת העולם הראשונה, רבינו הלך בשוק. היה שם סוחר ערבי שונא ישראל מובהק. דרכו היתה לקלל את היהודים העוברים ליד חנותו. כשהגיע רבינו לידו, הערבי התנפל עליו בקללות נמרצות. רבינו קיללו שמיתתו תהיה בשרפה. באותם הימים התפשטה מחלת הטיפוס, שהייתה מדבקת מאוד. כאשר אדם מת מטיפוס, הטורקים הניחו את הגופה בחבית מלאה סיד, כדי לשרוף את החיידקים. אותו ערבי חלה בטיפוס ומת זמן קצר אחרי שקיללו רבינו, וכרגיל- הכניסוהו לתוך סיד ושרפוהו, כך התקיימה הקללה, מיתתו בשרפה.

יפר בנו הגאון ר' יעקב עדס, בשנת ה'תרע"ט דיבר עם אביו בעניין הצדיקים, ואמר לפניו, שראה בחלום הלילה רב גדול וחזותו הוד ויקר, ונודע לו כי הוא רבינו הרמב"ם זיע"א. נישק את ידו וברך אותו. ויאמר לו אביו: "צורת הרמב"ם בחלומך הוא כך וכך?", ותאר לו בדיוק כפי שראה בחלומו. התפלל בנו ושאלהו: "אבי, מהיכן יודע זה?". והשיב לו רבינו: "דע בני, כי אני ראיתי בעליית הנשמות בלילה זה את כל הצדיקים, ומכיר אני צורת כולם, כמו הרמב"ם, הרי"ף, הרא"ש, הרשב"א, הר"ן, האריז"ל ותלמידו רבינו חיים ויטאל, ר' שלום שרעבי ועוד". והוסיף לספר לו, כי פעם אחת ראה בחלומו את רבינו הרש"ש שאמר לו: "חובה עליך לטרוח ולבארק את דברי להבינים לאחרים".

יפר אחד, כי הייתה לו חנות בשוק שבעיר וממולו הייתה חנות של גוי. כשהיו באים לקנות בחנויות הסמוכות, היה יוצא הגוי מחנותו ומונעם מלקנות אצל היהודים, וכן היה מבזה ומחרף את היהודים ואף מכה בהם. ובהיותו אלים, חששו ממנו. לפיכך ניגש הלה לרבינו וסיפר לו כיצד מציק גוי זה ליהודים. שאלו רבינו: "איזה עונש תבחר לגוי זה, האם עניות או מיתה?". השיב, כי מעדיף כי יהיה עני, כדי שנראה בשפלותו ובדלותו ותישבר גאותו כנגד היהודים. אמר לו רבינו: "כן יהיה כדברך". לא חלפו ימים אחדים, וגוי זה נתפס באשמה כי מבריח הוא מן המכס, והוחרם כל רכושו, נתדלדלו נכסיו והשפל עד מאוד, עד שהיה יושב בחנותו כשראשו מוטה ופניו מושפלות ארצה מבושות מלהביט אל היהודים. כך נשאר זמן מה, עד שמרוב צער נסע ונעלם מירושלים. אכן התקיימו דברי הצדיק במלואם.

הגאון רבי אברהם יעקב הכהן פאם זצ"ל: נולד בשנת ה'תרע"ג (1913). בצעירותו למד בישיבת 'עטרת צבי' בקאוונא. בשנת ה'תרפ"ז (1926) עבר לארה"ב ולמד בישיבת "תורה ודעת" שבבוקלין. בגיל 21 נסמך להוראה ובשנת ה'תרצ"ז (1936) החל לשמש כר"מ בישיבת "תורה ודעת". לימד והרביץ תורה יותר מ-63 שנים רצופות!

דרך האמת הייתה נר לרגליו וכך הדריך את תלמידיו. רבים צבאו על פתחו לקבל ממנו עצה ותושייה. ענוותן מופלא. סגנון דיבורי היה רך. שימש כחבר בכיר במועצת גדולי התורה של אגודת ישראל וועד ראשי הישיבה של ארגון 'תורה ומסורה' והיה מקברניטיה של יהדות התורה בארה"ב. ייסד ארגון בשם 'שובו' - רשת ישיבות ובתי ספר 'בית יעקב' בארץ ישראל המקרבים את יוצאי רוסיה. בסוף ימיו חלה ובעקבות זאת סבל מייסורים נוראים וקיבלם באהבה. נפטר ב-כ"ח מנחם אב ה'תשס"א (2001). חי כ-88 שנים.

אביו: ר' מאיר (שימש כרב בקהילות בליטה, בארה"ב שימש כרב ביהמ"ד בברונסוויל וכמגיד שיעור בישיבת רבנו חיים ברלין). **אמו:** מרת רחל לאה (בתו של הראב"ד דשעדליץ). **מרביתיו:** הגאונים ר' יעקב קמינצקי, ר' דוד הכהן לייבאוויטש ר' שלמה הימן. **מספריו:** **יעטרה למלך** - מבוסס על שיחותיו שהשמיע בערב שבת קרוב ל-40 שנים. יסודות בהלכה, אגדה, מוסרה, הנהגות בין איש לרעהו וקידוש שם שמים בעולם **אהוב על כולם** - תולדות חייו והנהגות.

בכל בוקר היה הגאון רבי אברהם פאם זצ"ל, פוגש בר' דוד, יהודי קשיש ובודד שגר בשכונתו. הרב היה מהנהן בראשו לעברו לשלום. לעתים קרובות היה מתעניין בשלומו, ומחליף איתו מספר מלים על מצב בריאותו. יום אחד חלה ר' דוד ואושפז בבית הרפואה. כאשר שמע זאת הרב, **כתב לו מכתב קצר, בו דרש בשלומו ואיחל לו החלמה מהירה.** את המכתב מסר לשכן, שעמד לבקר את החולה בבית-הרפואה.

כשקיבל ר' דוד את המכתב, הוא התרגש מאוד, **שמחה עצומה הציפה את לבו.** הנה, ראש הישיבה הגדול בכבודו ובעצמו דואג לו ודורש בשלומו. בכל פעם שנכנס אליו מבקר- הוציא את המכתב והציגו לפניו בחשיבות רבה. המבקרים של ר' דוד התפעלו מאד מן המכתב: **ראש הישיבה הדגול דורש בשלומו!**

הם שינו את כל מבטם על ר' דוד והביטו עליו בהערכה רבה. **אם ידיד הוא לראש הישיבה, כנראה, לא הכירו בערכו האמיתי עד כה.** חלף זמן, מצבו של ר' דוד החמיר, והוא נתבקש לבית עולמו. כאשר מאן דהוא סיפר לרב פאם, עד כמה היה מכתבו חשוב ויקר לחולה. וכיצד קרא בו הנפטר שוב ושוב, ואיך שימח אותו והיה לו כטל תחיה. השתנו פניו של הרב, והוא ופרץ בבכי תמוררים.

פליאתו של המספר הייתה רבה. "רבי, מדוע בוכה הוא? הן צריך לשמוח על כך, שהצליח לרומם את רוחו של החולה בימיו האחרונים". הביט בו הרב בעצבות ואמר: "ראה, הקדשתי למלאכת כתיבת המכתב הזה רק שתי דקות, ולא יותר. **אם בשתי דקות אפשר לעשות חסד עצום כזה ולגרום שמחה כזאת, מה אומר על אותן 'שתי דקות' שלא ניצלתי כדי לגמול חסד עם אנשים מסכנים אחרים?** כל כך הרבה 'שתי דקות' אנו מבטלים. באותן 'שתי דקות' שהיינו יכולים לבנות בהם עולמות".

עד כמה עלינו להיזהר לבל נאשים את הזולת במעשה, אשר איננו אשם, ומי יודע לאן יוביל מעשה מעין זה יעיד הסיפור המופלא הבא: ביום נישואיו של אחד מתלמידי רבינו, ניגש התלמיד בקול בוכים בטרם היכנסו לחופה ובכה על עוון גדול הרובץ על כתפיו. שאלו הצדיק למהות העוון, הרובץ על מצפוני, סיפר התלמיד, כי בהיותו ילד רך בשנים, היה לו רגע של חולשה, שגנב דבר מה בכיתתו בתלמוד תורה, והמלמד, שנחרד מכך שאירעה גניבה בכיתתו, החליט לבדוק את העניין ביסודיות ולמצות את הדין עם ה"גנב".

כאשר התלמיד ראה, כי המלמד מחפש בדקדוק בכיסיהם ובתיקים של התלמידים, לקח הוא את החפץ הנגנב והכניסו לכיסו של חברו לבל יתפסוהו, וכך לאחר בדיקה מדוקדקת, נתגלתה הגניבה בכיסו של חברו... המלמד הטיח בו עלבונות רבים, כשהוא מבקש ממנו לשבת בצד, כשעליו יירשם כי הוא "הגנב" של הכיתה. אותו ילד ששב לביתו, קיבל תוספת עלבונות וצעקות מהוריו, שצעקו מדוע "מכר" את כבוד משפחתם בעד גניבה פשוטה. כל טענותיו, כי איננו הגנב, נפלו על אוזניים אטומות, ואיש לא האמין לדבריו.

סופו של אותו מעשה היה רע ומר. הילד שהיה מהטובים שבכיתתו, נפגע עמוקות מהמעשה, והחל לרדת ברמת לימודיו, עד כי לאחר זמן מה הוריד את כיפתו ויצא לתרבות רעה, רחמנא ליצולן. עתה, כשעמד התלמיד לפני היכנסו לחופה, פנה לרבו הגאון אברהם פאם באומרו: "איך אוכל להיכנס לחופה, כשיודע אני שחברי יצא לתרבות רעה בגללי?".

הזדעזע רבי אברהם לשמע הסיפור, אך פנה בהחלטיות לתלמידו באומרו: "איך אשם!!! וכי לא קורה, שילדים פשוטים מגיעים לרגעי חולשה, שגורמים להם לעשות מעשים שאינם ראויים? מי שאשם בתוצאות המעשה, הינו המלמד, שלא ידע את ההלכה הפסוקה, איך להתנהג במקרה שכזה. והעובדה, כי המלמד הלבין את פני תלמידו ברבים בצורה מעליבה, ועוד גרם לשרשרת העלבונות בעקבותיה, היא אשר הביאה את אותו תלמיד לצאת- רחמנא ליצולן- לתרבות רעה". עד כמה רובצת האחריות הגדולה על כתפיו לבל נאשים לחינם את זולתנו.

הגאון הרב שמואל סלנט זצ"ל: נולד ב-ב' שבט ה'תעק"ו (1816) בוולקוניק (הסמוכה לביאליסטוק). עוד בצעירותו התפרסם בשם **'העילוי מקידן'**. בהמשך עבר ללמוד בסלנט ובישיבת וולוז'ין. בגיל 13 נישא לראשונה, אולם השידוך לא עלה יפה ולאחר כשלוש שנים התגרש. רבינו חיכה עד שגרשותו תינשא ורק לאחר מכן חיפש שידוך. בשנת ה'תקצ"ט (1839) חלה בריאותיו. הרופאים המליצו לו לעבור לארץ חמה יותר כאיטליה. אבל רבינו עלה לארץ שהיתה אז שוממה. בדרכו התנהלה מלחמה והוא נשאר בקושטא. בשנת ה'תר"א (1841) הגיע לירושלים. הוא מונה לשמש כאב"ד של העדה האשכנזית בירושלים. כל חייו התגורר בדירה קטנה ללא חלונות בעיר העתיקה. גם כאשר נבנתה שכונת משכנות שאננים ועבורו נבנתה דירה מרווחת, סירב רבינו לעבור.

בין השנים ה'תר"ח-ה'תרי"א (1848-1851) שימש כשד"ר למען יהודי ירושלים בערי ליטא ופולין. יסד את כולל וילנה. בשנת ה'תר"כ (1860) שימש כשד"ר בגרמניה, הולנד ואנגליה ואסף כסף לשם בניה מחודשת של ביה"כ 'החורבה'. בשנת ה'תרכ"ו (1865) נפטר חותנו ורבינו התמנה במקומו למורה הוראה לעדת האשכנזים בירושלים. בשנת ה'תרל"ח (1878) נפטר ר' מאיר אוירבך ורבינו התמנה גם כאב"ד. התפרסם בפקחותו וחוכמתו. בעל בקיאות גדולה בתורה. יסד את 'ועד כל הכוללים'. ממייסדי בית הרפואה 'ביקור חולים' בירושלים. הקים את ישיבת 'עץ חיים'. נפטר ב-כ"ט באב ה'תרס"ט (1909). חי כ-93 שנים. ציונו בהר-הזיתים

אביו: הגאון ר' צבי הירש (רב העיר ולריסא). **נשותיו:** מרת פרומה (זיווג ראשון- בת ר' שמעון מערקיל שפירא), מרת טויבא (זיווג שני- בת ר' יוסף זונדל מסלנט), מרת ראשה דראייזא (זיווג שלישי). **ילדיו (מזיווג שני):** ר' בנימין (ממייסדי שכונת 'נחלת שבעה'), מרת חיה (נישאה לר' שלמה ברדקי). **מרבותיו:** הגאונים- אביו, ר' צבי הירש, ר' צמח שפירא, ר' צבי ברוידא.

פעם אחת בערב שבת בעת שרבינו ישב בביתו ועסק בתורה עם כמה מתלמידיו נכנסה ילדה קטנה לבית ובידה תרנגולת שחוטה. ר' שמואל הפסיק את השיעור ושאל את הילדה לרצונה. **"אמי ביקשה, שהרב יראה את התרנגולת ויפסוק אם היא כשרה"**, אמרה בקול מבויש. רבינו בדק את התרנגולת, אחר פנה ואמר לילדה: **"לכי הביתה ואמרי לאימך שתשלח את התרנגולת השנייה ששחטה"**. הלכה הילדה וכעבור שעה קלה חזרה ובידה תרנגולת שאכן הייתה טעונה "שאלת חכם". ראו זאת תלמידיו ותמהו: **"רוח הקודש"**. השיב ר' שמואל: **"אין כאן רוח הקודש כלל. כשראיתי את התרנגולת הראשונה, שאין בה כל שאלה, אמרתי בלבי- לא יתכן שישלחו תרנגולת שאין בה שום שאלה, אין זאת אלא שבוודאי שתי תרנגולות היו, ובטעות שלחו עם הילדה את התרנגולת הראשונה, ואכן צדקתי בהשערת"**.

פעם בימי רבינו פרצה מגפה בקרב נשות הקהילה, נשים צעירות רבות נפטרו בעת לדתן בזו אחר זו. מגפה זו הטילה פחד על אנשי היישוב בירושלים, כולם נזעקו לבית רבינו ובדמעות סיפרו מה קורה. הם הציעו לכנס בדחופות את כל הקהל לצורך אמירת ספר תהלים לביטול הגזרה. הרב הקשיב לדבריהם, לבסוף דחה את דבריהם, **"זה לא יועיל. עיקר התשובה היא שינוי המעשה! תחילה עלינו לברר בשל מה באה עלינו הרעה הזו, ורק כאשר נבער את הרעה מקרבנו ונשפר מעשינו יש תועלת בתפילות לכפר ולמרק מה שקלקלנו בעבר. בלא זה הרינו כטובלים ושרץ בידנו"**.

הרב כינס את בית דינו והוחלט לערוך 'שאלת חלום', הרב, חברי בית-הדין, מקובלים וקדושים ואנשי מעשה כינסו שלושה ימי צום ותפילות שבסופם נערך כנס מיוחד ל'שאלת חלום'. בחסדי ה' יתברך נענו הרבים בתפילתם והתשובה לא איחרה לבא: **"הסתלקה שכינה מישראל בגלל השלייף"** (החגורה של הנשים). באותם ימים החל מאן דהו למכור לנשות הקהילה חגורה שהידקה את בגדיהן וגרמה להבליט את צורתן ולמשוך את העין להתבונן, מיד יצאה הוראה מבית-דינו של הרב להסיר את החגורות". ואכן, בנות ישראל הכשרות אשר לא ידעו עד כמה דבר זה מהווה מכשול להרהור וקטרוג הסירו מעליהן את השלייף, והמגיפה נעצרה באחת, ויהי הדבר לפלא גדול.

תושבי ירושלים היו רגילים שדבריו של רבינו הם בבחינת **"צדיק גוזר והקב"ה מקיים"**. לא אחת ראו שכל דברי רבם מתקיימים במלואם- כאילו 'רוח הקודש' מדברת מגרונם. מעשה בחתן בן יחיד להוריו. ימים אחדים לפני מועד החתונה חלה ונפל למשכב. יום לפני החופה הורע מאוד מצבו עד שרופאו הביע חשש לחייו. אמו מיהרה לבית רבינו וסיפרה בהתייפחות קורעת לב על מצבו הקשה של בנה יחידה. והוסיפה, שמחר הוא מועד חתונתו. **"לאיזה שעה נקבעה החופה?"**, שאל. כשאמרה את שעת החופה, אמר הרב: **"בנך ילך מחר בשעה המיועדת לחופה. רק זאת אבקש, שלפני החופה לא ילך אל הכותל המערבי, כמנהג החתנים"**. לאור הבטחתו של ר' שמואל נרגעה האשה לחלוטין וחזרה לביתה בלב שקט. הפתעתה של האם לא איחרה לבוא, בנה החולה פקח את עיניו, ומשעה לשעה הלך מצבו והשתפר. למחרת בשעה היעודה עמד החתן תחת החופה, לשמחתם העצומה של כולם- כשרבינו מסדר את הקידושין.

הגאון הרב שמואל סלנט זצ"ל: נולד ב-ב' שבט ה'תעק"ו (1816) בוולקוויק (הסמוכה לביאליסטוק). עוד בצעירותו התפרסם בשם **'העילוי מקיידן'**. בהמשך עבר ללמוד בסלנט ובישיבת וולוז'ין. בגיל 13 נישא לראשונה, אולם השידוך לא עלה יפה ולאחר כשלוש שנים התגרש. רבינו חיכה עד שגרשותו תינשא ורק לאחר מכן חיפש שידוך. בשנת ה'תקצ"ט (1839) חלה בריאותיו. הרופאים המליצו לו לעבור לארץ חמה יותר כאיטליה. אבל רבינו עלה לארץ שהיתה אז שוממה. בדרכו התנהלה מלחמה והוא נשאר בקושטא. בשנת ה'תר"א (1841) הגיע לירושלים. הוא מונה לשמש כאב"ד של העדה האשכנזית בירושלים. כל חייו התגורר בדירה קטנה ללא חלונות בעיר העתיקה. גם כאשר נבנתה שכונת משכנות שאננים ועבורו נבנתה דירה מרווחת, סירב רבינו לעבור.

בין השנים ה'תר"ח-ה'תרי"א (1848-1851) שימש כשד"ר למען יהודי ירושלים בערי ליטא ופולין. יסד את כולל וילנה. בשנת ה'תר"כ (1860) שימש כשד"ר בגרמניה, הולנד ואנגליה ואסף כסף לשם בניה מחודשת של ביה"כ 'החורבה'. בשנת ה'תרכ"ו (1865) נפטר חותנו ורבינו התמנה במקומו למורה הוראה לעדת האשכנזים בירושלים. בשנת ה'תרל"ח (1878) נפטר ר' מאיר אוירבך ורבינו התמנה גם כאב"ד. התפרסם בפקחותו וחוכמתו. בעל בקיאות גדולה בתורה. יסד את 'ועד כל הכוללים'. ממייסדי בית הרפואה 'ביקור חולים' בירושלים. הקים את ישיבת 'עץ חיים'. נפטר ב-כ"ט באב ה'תרס"ט (1909). חי כ-93 שנים. ציונו בהר-הזיתים

אביו: הגאון ר' צבי הירש (רב העיר ולריסא). **נשותיו:** מרת פרומה (זיווג ראשון- בת ר' שמעון מערקיל שפירא), מרת טויבא (זיווג שני- בת ר' יוסף זונדל מסלנט), מרת ראשה דראייזא (זיווג שלישי). **ילדיו (מזיווג שני):** ר' בנימין (ממייסדי שכונת 'נחלת שבעה'), מרת חיה (נישאה לר' שלמה ברדקי). **מרבותיו:** הגאונים- אביו, ר' צבי הירש, ר' צמח שפירא, ר' צבי ברוידא.

מעשה וסוחר ביצים בעיר העתיקה בא לפני רבינו והתלונן כי **מדי יום הוא רואה שחסר בחנותו כמות ניכרת של ביצים**. "האם אתה סוגר היטב את חנותך בלילה?"- שאל רבינו. "בוודאי", השיב האיש, "שלושה מנעולים אני תולה על פתח חנותי כל ערב כשאני סוגר את החנות, וכשאני מגיע בבוקר עדיין המנעולים סגורים כפי שהשארתיים, ובכל זאת חסר כל יום כמות גדולה של ביצים".

"שמע נא את אשר אני אייעץ לך, **הכן מבעוד יום כחמישים ביצים מבושלות היטב, עד שהיו הביצים קשות, והנח את הביצים הללו מעל כל הביצים**". הסוחר לא הבין כיצד עצה זו תעזור לו לתפוס את הגנב, אולם בהכירו את ר' שמואל ואת חוכמתו עשה האיש כמצוות הרב. למחרת עם שחר פתח האיש את חנותו ולהפתעתו הרבה **מצא נחש גדול מונח מת ליד פתח הדלת. הנחש שאכל את הביצים הקשות שהיו מונחות מעל כל הביצים נחנק ומת**. קרא הסוחר לעוברים ושבים והראה להם את הנחש המת וסיפר על חוכמתו של רבי שמואל אשר הבין ש"הגנב" אינו אלא נחש.

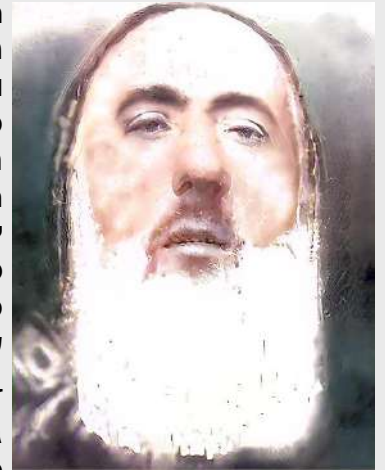
באחד הימים פרצה ל"ע מחלת עיניים קשה בעיר-העתיקה. רבים לקו בעיוורון חלקי בעקבות המחלה או שאיבדו לגמרי ל"ע את מאור עינם. היה זה בערב יום הכיפורים. הנער אהרון ויסנשטרן היה כבן 14 שנה חלה במחלת העיניים. אביו, לקח אותו מיד לרופא העיניים האנגלי ד"ר קנט, שהיה הרופא היחידי שהתגורר ליד תחנת הרכבת. לאחר בדיקה נתן הרופא משחה. בגמר הטיפול שאל האב את הרופא: **"האם מותר לבני לצום מחר ביום הכיפורים?"**- "חס וחלילה", ענה הרופא, **"הצום עלול לגרום לבינך חלילה עיוורון מוחלט. עליך לבוא עם בינך אלי מחר לבדיקה נוספת"**.

האב חזר עם בנו בשברון לב לעיר העתיקה. הוא הצטער צער רב על סבל הבן ועל מניעת הצום ביום הכיפורים ועל שהוא יצטרך ללכת למחרת בעצם יום הכיפורים לביתו של הרופא שהיה במרחק ניכר מהעיר-העתיקה. בדר"כ צבאו על דלת ביתו של הרופא המוני חולים שהיו ברובם ערבים. ההמתנה ליד ביתו ארכה שעות רבות. בצר לו פנה האב לרבינו וסיפר לו מה קרה. הרב אמר: **"בנך יכול לצום מחר ללא כל חשש. אולם בהשכימך מחר עם שחר לתפילה עם הנץ החמה, אל תעיר את בינך משנתו, רק כשיתעורר מעצמו, יכול הוא ללכת לביה"כ, ומבטיח אני לך שהוא יבריא לחלוטין"**.

דברי רבינו הרגיעו לחלוטין את האב המודאג. הוא עשה כפי שרבינו הורה לו. מה גדלה שמחתו כשראה למחרת את בנו בא לביה"כ בעיניים פקוחות ועיניו בריאות לחלוטין. למחרת יום הכיפורים הלך האב עם בנו אל הרופא כדי שיבדוק את עיניו. **כשבדק הרופא את עיניו של הנער לא היה יכול לעצור בעד פליאתו ושאל את אביו של הנער: "מיהו הרופא שטיפל בעיניו של בנך?"**- "איש לא טיפל בו", השיב האב. הרופא פנה אל הנער ושאלו: **"האם צמת אתמול ביום הכיפורים?"**- "כן", השיב הנער הנבוך, **"אבי ציווה עליי לצום, וברוך-השם הצום לא הזיק לי, ואני מרגיש שעיני בריאות"**.

פליאתו של הרופא גברה עתה שבעתיים והוא הפציר באב שיגלה לו מיהו הרופא שטיפל בעיניו של הנער. האב סיפר לרופא את השתלשלות הדברים ואת דבריו של ר' שמואל. "אם כן", הפטיר הרופא, **"אם ידו של ר' שמואל בדבר, הרי הכל יתכן"**.

המקובל הרב יוסף אוֹחיוֹן זצ"ל - שם המשפחה היא ר"ת של אור חיים ונסתר. נודע מגיל רך כ'ניק וחכים', כבר בגיל שבע שנים העמידוהו טובי הקהל על בימת ביה"כ, ובמשך שעה ארוכה דרש על פ"ש דברי תורה וחכמה. בצעירותו גלה לעיר אילג. עוני כבד היה מנת חלקו, לעיתים מזומנות רעב ללחם, נאלץ הוא לפשפש ברשות הרבים אחר חתיכות לחם מעופש כדי לקיים את גופו, **למרות שבבית הוריו שהתגוררו בעיר רחוקה היה יכול לחיות חיי רווחה ושפע**, אך בגין המרחק הרב וקשיי התחבורה לא יכול היה ליהנות מעזרתם למרות מצבו הקשה, היה עוסק ימים ולילות בלימוד התורה הקדושה. כשחזר למקום מגורי הוריו, לא חפץ להינות מתורתו ולכן החליט לשלוח את ידו במסחר, כדי שיוכל להביא טרף לעולליו. משמייים שלחו ברכה והצלחה במעשי ידיו, זכה לשני שולחנות תורה וגדולה במקום אחד.

זהיר היה, שמלאכתו תהא ארעי ותורתו קבע. **עמל ויגע ימים ולילות בהתמדה עצומה. גאון בנגלה ובנסתר. זכה ללמוד עם אליהו הנביא זכור לטוב.** תלמידים רבים התרכזו סביבו, ושתו בצמא את דבריו. ביני לביני, התדפקו על דלתות חדרו יהודים רבים שזקוקים היו לישועות לנחמות, ואף נזקקים רבים, שנהנו ממתת ידו הרחבה. כיהן כרב ודיין ומורה צדק בעירו, המונים נהרו מכל הסביבה עם שאלות בהלכה. התפרסם בכתיבת קמיעותיו וכן כמוהל מומחה. נסע למרחקים עצומים למקומות נידחים ביותר כדי למול. כאשר הבחין כי להורי הרך אין די כסף - **הוציא מכיסו את הוצאות סעודת המצווה.** בערוב ימיו ירד מנכסיו בעקבות אירוע, שבו נשדדה סחורתו, בעת שהייתה בדרכה ליריד. **מאומה מעבודתו לא נפגעה.** בעת זקנותו נאלץ לכתת את רגליו לקהילות הגדולות לקבץ ממון להוצאת ספרו הגדול 'אבקת רוכל'. המושל המוסלמי אף הוא העריץ את אישיותו של רבינו, והיה נוהג להיוועץ בו רבות. **את השפעתו על המושל ניצל לטובת אחיו הנדכאים.**

נודע בעניינים שבין אדם לחבירו, הליכותיו עם הבריות עטופות היו בענוות חן. **מעולם לא פנה לאדם בשמו גרידא, תדיר הוסיף לשמו של בן שיחו ביטוי של חיבה.** בעל ענווה מופלאה. בעת שחש, כי בביה"כ בו התפלל כיבדו אותו יתר על המידה, נמלט משם כבורח מפני הדליקה והיה מחפש מקום תפילה חדש. כשפנו אליו בתואר כבוד 'רבינו יוסף' מחה נמרצות ואמר **אל תאמרו כך אלא תקראו לי בשם 'יוסף' ותו לא.** נפטר ב- כ"ט אב ה'תשט"ז ונטמן בעיר תיזנית (מרזוק), על פי פסק גדולי ישראל ארונו הובא ב- כ"ב מנחם אב ה'תשס"ב לארץ הקודש ונטמן בבית החיים בצפת. לתדהמת הכל, על אף שחלפו שנים רבות מיום הקבורה ניכר בעליל, כי כל העצמות היו שלימות בתכלית, לא חסרה שום עצם ולא נראתה שום התפוררות בעצמות כלל.

אביו: ר' מרדכי. **אמו:** מרת אסתר. **אשתו:** מרת שרה. **ילדיו:** ר' יעקב, ר' ציון, מרת מרים. **מרבותיו:** ר' שלום אמזאלג, ר' אברהם אמזאלג (בן ר' שלום). **מספריו:** יאבקת רוכל.

עצם עיונו, וכח ריכוזו היה כה חזק, עדי כי לא חש מאומה במתרחש סביבו, מנותק היה לגמרי מן העולם החיצון. נהג להזהיר את בני ביתו, "דעו לכם, כשאני שקוע בתלמודי אסור לכם להניחני לבדי בבית". אירע פעם ששכחו את אזהרת האב, בני הבית יצאו כולם לעיסוקיהם, והשאירו את רבי יוסף לבדו יושב ועוסק בתורה. כשחזרו מצאו שחפצי ערך נגנבו מתוך הבית... ורבי יוסף ממשיך בלימודו ולא ידע מאומה מכל הסובב אותו.

יפר ר' שלום לוי הי"ו מבני עירו של רבנו החי עמנו היום כי פעם עבר אירוע ל"ע שבעקבותיו החלו לתקוף אותו בקביעות כאבי ראש נוראיים. הוא דרש ברופאים בערים הגדולות אך ללא הועיל. למחרת היום, בעת שחלף רבי יוסף על פני ביתו בשובו מתפילתו ניגש ר' שלום ושטח בפניו את ייסוריו ומכאוביו המרים. "מדוע לא סיפרת לי קודם?" תמה ר' יוסף, הוא ביקש שן שום, נבנס לביתו ושם עשה מה שעשה. בשובו הגיש לר' שלום את השום והנה הוא מחולק לשה חלקים. "היום תאכל שני חלקים" הורהו, "מחר בבוקר עוד שנים ובערב את השנים הנותרים". ר' שלום הבחין שעל השום כתובות מילים ואותיות. חזקה עליו פקודת הצדיק **ולאחר שמילא בדייקנות אחר הוראותיו הופתע לגלות כי כל כאביו חלפו גזו באחת, נעלמו לבלי שוב! הוא מעיד כי שנים ארוכות לאחר מכן לא חש ולו גם בכאבי ראש קלים ביותר.**

על העובדה שהרב בעל רוח-הקודש יעיד הסיפור המופלא הבא: הצדיק ידע כי אשתו תיפטר לפניו. יתרה מכך, הרב כתב בפתק את תאריך הפטירה הרבה לפני שקרה. וכאשר חזה- כן היה ורעייתו הרבנית שרה התבקשה לבית-עולמה באותו התאריך שהרב ציין בפתק.

יפר בנו ר' ציון שיחי: "פעם נגנבו מביתי בגדים יקרי ערך שקיבלתי לסחורה מידי - דיפולומט צרפתי. אבא נטל כוס עם מים ושמן, והורה לילד קטן להביט לתוך הכוס. ויפן אל הילד ושאל אותו: 'אמור נא לי מה ראית בכוס?' השיב הילד 'ראיתי בכוס בית מגורים', והוסיף לתאר תיאור מדויק של סביבת הבית והמתרחש בתוכו. מיד פנה אבי אלי ואמר לי: 'בית זה הוא ביתו של הגנב'. הוסיף אבא ואמר: 'תזכור היטב בית זה נמצא ברחוב פלוני. בחדר פלוני שבו יושבים אנשים עומד ארגז, ועליו מונחת קערה עם לחם, בתוככי ארגז זה נמצאים הבגדים הגנובים'. למותר לציין כי לאחר בירור יסודי עלה שאכן מדבריו לא נפל דבר ארצה.

הרב המקובל הצדיק חכם אברהם חי זצ"ל הידוע כהמקובל מפרדס כץ - נולד בבגדד שבעירק בשנת ה'תר"פ (1920). בצעירותו למד בבתי מדרש של בגדד כאשר תורת ה'בן איש חי' נר לרגליו, לפרנסתו היה רוקח. בשנת ה'תש"י (1949) עלה לארץ והתפרנס מגילון תנורים. הנהיג את בית מדרשו במשך שנים בשכונת פרדס כץ, ומאוחר יותר בביתו ברחוב השניים בשכונה, תוך כדי שהוא מסתיר עצמו. הצדיק הקדוש, ר' יהודה זאב ליבוביץ זצ"ל, אשר היה ידוע לכל כאחד מל"ו צדיקים, היה בקשר הדוק עמו והעיד עליו כי רבינו הינו אחד מל"ו צדיקים הנסתרים שבדור. רבים פנו אליו ונושעו. סיפורי מופת התגלגלו בבית מדרשו. עקרות רבות נושעו בזכות ברכתיו.

בעל רוח-הקודש. למד עם אליהו הנביא. נודע, כמי שברכותיו מתקיימות. עסק בקירוב רחוקים. ענוותן מופלא. הסתיר את עצמו. כשחשש מיצר הכבוד היה שולף תוך כדי דרשתו עלונים שמחלקים לשבת ומקריא מהם דברי תורה. פעם שח למקורביו: "בטבעי הנני כעסן גדול ושברתי את המידה הזו פעם אחר פעם, עד שהשתנה אצלי הטבע". **גאון בנגלה ובנסתר.** גדולי ישראל רבים מכל החוגים היו מגיעים אליו להיעזר בו. התייעצו עימו מכל גוני הקשת. ערך תיקון בימי השובבי"ם בכל שנה והיה צם צומות לזכות עם ישראל. העיד תלמידו ר' שלמה: "גם במידת הצדקה והחסד הצטיין רבינו". הצדיק שלח את נהגו ר' שלמה ברמי עם סכומי כסף גדולים לחלק לנזקקים.

כשנכנס לסוכת הגאון הצדיק הרב יהודה זאב ליבוביץ זצ"ל הרים הרב את ידיו אל על והכריז: "מעיד אני, שחכם אברהם והאדמו"ר מערלוי שלמים בגופם שלמים בקדושתם ולא פגמו מימיהם". נפטר ב-כ"ט אב ה'תשע"ו (2016). חי כ-96 שנים. ציונו בבית-העלמין פונביז' בבני-ברק. נטמן לצידו של המקובל ר' יהודה זאב ליבוביץ זצ"ל.

אביו: ר' שאול. **אימו:** מרת מסעודה. **אשתו:** מרת פרחא (נישא בשנת ה'תשט"ז - 1955). **חברותא:** הרה"ג ר' יעקב אסלן. **מתלמידיו:** המשפיע הרה"ח ר' מאיר שלמה (נשיא מוסדות 'בית ברסלב'), ר' עובדיה מורד, ר' שלמה ברמי. **מספריו:** **ימדור דור-** ליקוטים מתורת ר' נחמן וליקוטי הלכות למוהרנ"ת.

העידה אשתו, הרבנית פרחא ע"ה, כי כמה פעמים שמעה אותו לומד בלילה, כשקול נוסף של אדם לומד עימו. הרבנית קמה ממיטתה לראות מי לומד עימו, אך לא ראתה אף אחד. כך אירע כמה פעמים, עד ששאלה אותו לפרש הדבר, והוא השיב לה: "אליהו הנביא מגיע בלילה ולומד עימי".

○ **יפר תלמידו:** "פעם שאלתי, מדוע בחר לגור בפרדס כץ ולא בתוך בני ברק עצמה המלאה תלמידי חכמים ובתי מדרש. הצדיק ענה לי: 'שאלה זו שאל את הרבנית'. לאחר ששאלתי את הרבנית לפרש הדבר, השיבה: "אכן רצינו לעבור לבני ברק, ובפרט אני הפצרתי בו. אך בצהרי היום נקש על דלתות ביתי אליהו הנביא ואמר לי, שאסור לנו לעזוב את פרדס כץ, כי בעלי מגן עליה, וכשנשאלה: 'מי אמר שזה אליהו הנביא?' ענתה: 'הוא הרי מגיע ללמוד איתו בלילה'".

רבי שמעון דיין, מי שזכה לארח את הרב בביתו במשך השנים האחרונות מעיד: "לפני מספר שנים, היה מגיע הצדיק הקדוש ר' יהודה זאב ליבוביץ בכל ראש חודש ובא ללמוד עם חכם אברהם חי. פעם אחת, בעת שעמדתי לידם, שאל ר' יהודה את חכם אברהם: "אמור נא לי, כמה פעמים זכית לראות את אליהו הנביא זכור לטוב?". אולם רבינו התחמק מתשובה בהטעימו, שאין ראוי לגלות דברים מעין אלו. אולם ר' יהודה זאב לא הרפה.

לאחר הפצרות חוזרות ונשנות החווה רבינו באצבעותיו, כאשר הרים שש אצבעות. "אם צודק אתה בדבריך, אמור לי איזו כיפה יש לאליהו הנביא?", בחן אותו ר' יהודה. "יש לו כיפה אדומה", השיב חכם אברהם. "אם כך, אכן היה לך גילוי אליהו", ענה הצדיק ר' יהודה ליבוביץ. כשיצא ר' יהודה זאב מהבית, פנה אליו ואמר: "אל תאמין לחכם אברהם, דע לך, כי אליהו הנביא התגלה אליו מאות ואלפי פעמים, ומה שאמר, כי התגלה אליו שש פעמים, אמר זאת רק מענוה".

הרה"צ שמואל דרזי זצ"ל כשהיה משתתף כמוהל בברית בה רבינו שימש כסנדק, היה שואל בכל פעם את רבינו: "האם אליהו הנביא כבר כאן?". **ורק לאחר שרבינו אישר זאת, היו מתחילים את הברית.**

זקן המקובלים, הגה"צ ר' יצחק כדורי זצוק"ל, כאשר היה פוגש בחכם ר' אברהם חי, היה קם מלוא קומתו בכל פעם לכבודו. כשנשאל לפרש מעשיו: "מדוע רבינו קם לכבוד מישהו צעיר ממנו?", השיב הגאון: "הרי אל חכם אברהם חי מתלווה התנא האלוקי רבי שמעון בר-יוחאי. ואם כן, כיצד לא אקום לכבודו?".

○ **יפר ראש כולל 'אוצר החיים' הרה"ג ר' יהושע זאן,** כי הוא ואשתו שנים רבות לא נפקדו בילדים וציפו לישועה מבורא העולם. באחת השנים בעיצומו של ראש-השנה עלה רבינו על הבמה ואמר: "**השנה ראש הכולל שלנו יזכה לתאומים בט"ו באב**". ב-ט"ו באב התקשר רבינו לראש הכולל לבשר לו שבו ביום יפקדו בתאומים. ואכן כפי שאמר רבינו כך היה.

האדמו"ר רבי יוסף מאיר טברסקי זצ"ל ממכונבקה - נולד ב-כ"ט אב ה'תרי"ז (1856). בצעירותו ניכר, כי לגדולות נועד והיה לומד תורה בשקידה. **גאון בנגלה ובנסתר. בעל רוח-הקודש.** נהג לערוך סיגופים כדי להתעלות בעבודת ה' והתפרסם כאיש קדוש. הרבה בתפילה ומיעט באכילה, עד כדי תשישות הכוחות. הרופאים הזהירוהו על כך, אולם הוא לא רצה ליהנות מהעולם הגשמי. היה מאחר לשבת עד שעה מאוחרת אחרי חצות הלילה ומשכים לקום. **מעולם לא ישן על גבי כרים וכסתות. טבל כל יום במקווה של מים חיים בין בימות החמה בין בימות החורף, כשמי המקווה קפואים.** ביתו היה מסודר בתכלית הפשטות ללא כל ברק ותפארת. את הכסף הרב, שהכניסו לו ההמונים, שפקדו את ביתו נתן ברובו לנצרכים. **הרבה צדקה עשה בגלוי ויותר מזה בנסתר, כפי שנודע רק אחרי הסתלקותו.**

התגורר בעיירה שדה לבן (אוקראינה). לאחר פטירת אביו בשנת ה'תרמ"ו (1886) התמנה לאדמו"ר בעיירה מכונבקה שבאוקראינה. בימי משפט בייליס צם ימים רבים (מדובר ביהודי בשם מנחם מנדל בייליס, שהואשם על סמך עדות שקר, כי רצח נער כדי להכין מדמו מצות לפסח- בסיכומו של דבר יצא זכאי). בשעת מלחמת העולם הקודמת החזיק וכלכל בחצרו כמאתיים יהודים, שלא רצו להקריב עצמם בשביל מלכות הרשעה. הרבי לא בדק, **כל הנמלט אליו קיבל תחת חסותו, המציא לו מקום לינה וציווה לכלכלו מן התמחוי שבמטבח החצר.** הגבאים ובני משפחתו דרשו ממנו למשוך את ידו בכך, שמא יוודע הדבר לרשות ויעמידו אותו לפני בית דין צבאי ויש בזה משום פיקוח נפש ממש, אך הוא לא שמע לעצותיהם ודרישותיהם. לבסוף נודע הדבר, והמשטרה ערכה חיפוש בחצר. הרבי יצא על סף הדלת לקבל את פני השוטרים. ומשראו אלה את הצדיק עומד לפניו, הסתלקו כלעומת שבאו, מבלי שהעיזו לקחתו. **כל נדכה וכל שבור לב היה מתעודד על ידו והיה מוצא ניחומים בדבריו.** נפטר ביום לדתו, כ"ט אב ה'תרע"ז. (1917). חי כ-61 שנים. ציונו באוקראינה.

סבו (מצד אביו): האדמו"ר רבי יצחק טברסקי מסקווירא. **אביו:** ר' אברהם יהושע העשל (האדמו"ר מסקווירא). **בנו:** אדמו"ר רבי אברהם יהושע. **אשתו:** מרת בתיה רבקה (בת ר' מנחם נחום מלויעב).

העיר צ'רניגוב רעשה וגעשה. עם בוקר פשטה השמועה, כי הגביר ר' יקותיאל הושם במאסר, באשמת מעילה בכספי המדינה והעלמת מס. התדהמה הייתה מנת-חלקם של כל תושבי העיר. בקרב אחיו זכה להערכה גדולה ביותר. סוחר גדול ועתיר נכסים היה. את עסקיו המסופקים ניהל עם כל שועי הארץ. **אולם מעמדו הרם, לא העבירוהו על דעתו. איש ירא-שמיים וחסיד היה, ת"ח ומהדר במצוות. מעולם לא התנשא בארשת של חשיבות. בביה"כ החסידי היה כאחד האדם, חסיד מן המניין. על-כן הוקירו אותו כל תושבי העיר.**

זאת הייתה הסיבה לצערם של תושבי צ'רניגוב למשמע הבשורה על מאסרו. מה גם שבתוך ליבם לא האמינו להאשמות, שהוטחו בו, והיו משכנעים, כי עלילות שווא הן. אבל הימים נקפו, וכל המאמצים שהושקעו בניסיון לשחרר את הגביר - לא נשאו פרי. גם הערעור, שהגיש על פסק בית-המשפט והדיון המחודש בעניינו, לא שינו דבר. הגזר ניתן - **הגביר יוגלה לעשר שנות עבודה בסיביר הקפואה והרחוקה.**

יום לפני מועד שילוחו לסיביר, הגיע לתא מעצרו רבה של צ'רניגוב. הכל ראו בכך אות להערכה, שרחש הרב לר' יקותיאל. אבל למעשה ר' יקותיאל ביקש שהרב יגיע אליו, והלה מיד לבקשתו. כניסת רב העיר לתא-המעצר עוררה את התרגשותו של ר' יקותיאל והוא פרץ כבכי. רק כשנרגע, החל לדבר: "הנני מבקש את סליחת הרב, על שהטרחתיו לבוא לכאן. לא עשיתי זאת למען צורך אישי כלשהו, אלא כדי שידעו עד כמה יש לציית לדבריהם של צדיקים בלא כחל ובלא שרק". מיוזענו בלע את רוקו, נשם עמוקות והחל לספר: "כידוע, נוהג הייתי לנדוד רבות בין ערים וארצות לצורכי עסקיי. את דרכי הייתי עושה בדרך-כלל ברכבת, במחלקה הראשונה, שנועדה לעשירים ולמכובדים. יום אחד, לפני כשלוש שנים, בעודי יושב בתאי שברכבת, נכנס אליי אחד הכרטיסנים, שהכירני וגילה לי, כי בקרון הסמוך נוסע הרבי ממכונבקה (רבינו האדמו"ר ר' יוסף מאיר טברסקי) ושאל רצוני בכך, יוכל לפתוח את דלת קרונו, כדי שאוכל לראותו".

"לא הייתי מחסידיו, משפחתי נמנית על חסידי רוז'ין, אך הרעיון להציץ בפניו הקדושים קסם לי. הלכתי אחרי הכרטיסן. ברגע שנפתחה דלת הקרון והבחנתי בפניו של הרבי, שישב על מושבו ועסק בענייניו - רעדה אחזתני. מראהו הפיק קדושה, שהרעידה את לבי. כבר אמרתי לשוב על עקבותיי, אך באותו רגע הרים הצדיק את עיניו, וסימן לי להיכנס פנימה. הייתי נרגש מאוד. הרבי החל לשאול שאלות הקשורות בי אישית. הוא התעניין במצב עסקיי, בני-משפחתי ובאורח חיי. אט-אט נרגעתי מיראתי ונשביתי בהתעניינותו הכנה בי. חלפה שעה ארוכה, הרבי שואל, ואני משיב. במיוחד גילה הרבי עניין רב באנשי השלטון, שאיתם אני בא במגע לצורך עסקיי. הוא ביקש לדעת את שמותיהם ופרטים שונים הקשורים בהם. על פניו של הרבי ניכר כי הוא עומד לסיים את השיחה. הוא הזדקק מעט על מושבו, ואחר שב והביט בי. בקול שקט ואמר: "כמי שנכנס בחדריהם של כמה שרים, ודאי ידוע לך, כי הממשלה בונה עתה מסילות ברזל בסיביר. תוכל מן הסתם להשיג המלצות טובות אצל השר פוטיסוקשניקוב, וכך תוכל לקבל עבודת קבלנות טובה".

"הבנתי, שהשיחה באה לקיצה. הרכנתי את ראשי בהכנעה ויצאתי מהקרון, תוך שהוא מביט בי בצאתי ומהנהן בראשו כמחזק את דבריו האחרונים. חזרתי לתאי ושחזרתי את החוויה, שעברה עלי. אבל כשהגעתי לדבריו האחרונים, הם נראו לי תמוהים ביותר. **מדוע לחפש עסקים מפוקפקים בסיביר הרחוקה, בשעה שעסקי כאן פורחים ומשגשגים?** שטף הדברים השכיח ממני את הפגישה ואת דברי הרבי. והנה עכשיו אני מבין. הרבי ראה ברוח-קודשו, כי יהיה עליי להגיע איכשהו לסיביר. אילו שמעתי בקולו, אמנם הייתי כיום בסיביר, אבל כאיש עסקים נכבד. משלא שיעיתי לעצתו, באה עליי הצרה הזאת, ואני נוסע לשם כאסיר, כבול באזיקים".

האדמו"ר הרב אליעזר זוסיא פורטוגל (פרטיגול) זצ"ל - נולד בסקולן (מולדובה) בשנת ה'תרנ"ח (1897). שם המשפחה בשל מוצאה של המשפחה מגולי פורטוגל אשר השתקעו ברוסיה. נחשב כעילוי בבגרותו בשל התמדתו. בשנת ה'תרע"ה (1914) נפטר אביו ובגיל שבע-עשרה הוכתר במקומו במשרת הרבנות העיר סקולן. באותה תקופה כבר היה בקי בש"ס ובשולחן ערוך. הקים את הת"ת הראשון לילדים ודאג למכירת אוכל כשר עבור יהודי העיר. לחם נגד תנועת ההשכלה. חסידים רבים נהרו אליו והכתירו אותו כאדמו"ר הראשון לחסידות סוקולן.

לאחר כעשרים שנים במשרת הרבנות יעץ לו רבו האדמו"ר מסדיגורא לעבור לעיר צ'רנוביץ באוקראינה, שם הוכתר כרב העיר וכנשיא אגודת-ישראל. בעת מלחמת העולם השנייה החל מצב בריאותי להידרדר באופן משמעותי וכמה פעמים אף ניצל ממוות ממחלות רבות. לאחר סיום המלחמה החל לפעול למען הצלת יהודים - ובעיקר הענקת עזרה לילדים יתומים.

ביתו הפך לבית יתומים, שבו התגוררו מאות ילדים יתומים שבחלק ממסמכי הרישום אף נרשם כי הם ילדי הביולוגיים. לאחר החרפת המצב בקרב יהודי צ'רנוביץ הבריוח את הילדים היתומים לעיר בוקראשט ברומניה. הקומוניסטים ברוסיה והמשטר עצמו רדפו אחריו והוא נאסר ועונה. לאחר שחרורו מהכלא הקומוניסטי המשיך לפעול למען הצלת הילדים היתומים ונכלא בשנית הפעם עם בנו (ישבו בנפרד בכלא) ובמשך חמישה חודשים עונו וסבלו בצינוק. בעל רוח-הקודש.

ייסד בא"י את הרשת העולמית 'חסד לאברהם' המסייעת לניצולי השואה. עסק בשחרור יהודים ממאסר בכלא השלטון הקומוניסטי. בשנת ה'תש"כ (1959) הצליח לצאת מרומניה והיגר לקראון היטס בשכונת ברקלין בעיר ניו יורקשם ייסד בית כנסת והמשיך לפעול להצלת יהודים ניצולי שואה. בשנת ה'תשל"ו (1976) לקה בלבו. נפטר ב-כ"ט אב ה'תשמ"ב (1982). ציונו במונסי (ניו-יורק). חי כ-84 שנים. ממשיך דרכו בנו ר' ישראל אברהם שהוכתר כאדמו"ר השני.

סבא: ר' חיים-אב"ד סלפקוביץ (מצד אמו). **אביו:** ר' ישראל אברהם (רב קהילת העיר סקולן בסרביה). **אמו:** בת הרב חיים, אב"ד סלפקוביץ. **אשתו:** הרבנית שיינא רחל. **בנו:** אדמו"ר רבי ישראל אברהם. **מרבתינו:** האדמו"ר מסדיגורא (הרב מרדכי שלום יוסף). **מספרינו:** יקונט **השבת ינועם אליעזר יקדושת אליעזר שם ושארית ישראל** - הוצא ע"י בנו מכתבי תורתו ובוא מובא על תקופת מאסרו

שצלצל הטלפון בביתו הזדרז ר' שלמה להרים את השפופרת. הוא ציפה לשיחה חשובה, הקשורה לעסקיו. למרבה הפתעתו שמע מעברו השני של קו הטלפון את קולו של רבינו. הוא קפץ ממקומו ועמד ביראה לשמוע את דבריו. ר' שלמה התגורר במקסיקו והיה איש עסקים מצליח. עושרו לא שיבש את אורחות חייו. את ילדיו חניך על ברכי התורה והחסידות. במיוחד בלטה אצלו מידת הצניעות וההסתפקות במועט.

הוא היה חסיד סקולן. מפעם לפעם נסע אל רבינו, שהתגורר בניו-יורק. שיחת הטלפון באותו בוקר הייתה מפתיעה למדי. תחילה שאל הרבי לשלומי, אחר-כך התעניין בשלום בני משפחתו. בהמשך שאל: "ומה על בנך, מוישלה? אתה דואג, שילמד כראוי?". מוישלה היה ילד חכם, אבל שובב ומלא מרץ. האדמו"ר הכיר אותו לאחר שבביקורו האחרון של ר' שלמה אצלו הביא עימו את הילד. "ודאי, עומד הוא לסיים בעוד כשבועיים את מסכת סוכה, וב"ה הוא לומד טוב". "האם הענקת לו פרס על לימודיו?", הוסיף רבינו לשאול. ר' שלמה הודה שלא עשה זאת.

"אם כן, אני מציע שתבטיח לילד, כי אם יסיים את מסכת סוכה ויבחן עליה כראוי, תקנה לו דבר-מה בהערכה על הצטיינותו, כפי שיבקש. **הדבר חשוב לטובת הילד, וזה יהיה גם לטובתך!**" הוסיף הרבי. בסיום השיחה **שוב הזהיר האדמו"ר, כי יניח לילד לבחור את המתנה בעצמו.** השיחה הסתיימה. מאוחר יותר, כשהבטיח לבנו מוישלה מתנה לכשיסיים את מסכת סוכה, קפץ הילד משמחה ושקד יומם ולילה, עד שהיה בקי במסכת ונבחן עליה בהצטיינות. הגיע תורו של האב לקיים את הבטחתו. למגינת ליבו בחר הילד מתנה שלא על-פי טעמו. **מוישלה ביקש שרשרת ברזל ארוכה, עם מנעול גדול, כדי שיוכל לפתוח ולסגור אותה...** האב זכר את אזהרת הרבי ונאלץ לקנות זאת לילד.

חלפו יומיים. זה היה בשעת אחר-הצהריים, קרוב לזמן תפילת מנחה. מוישלה שיחק בחצר הקדמית של הבית. האב שב לפני שעה קלה, ופנה לנוח קודם הליכתו לתפילות מנחה. לרגע הזה המתינו שני ברנשים שישבו ליד הבית במכונית בעלת חלונות כהים. בימים הקודמים ערכו תצפיות על הבית, וכבר הכירו היטב את סדר יומו של ר' שלמה. בהגיע השעה, שבה נהג לצאת לתפילת מנחה, יצאו מהמכונית וארבו לו סמוך לפתח הבית. בזמן הקבוע יצא מן הבית ונעל את הדלת במפתח. באותה שנייה זינקו עליו הברנשים, סתמו את פיו, הנחיתו עליו מהלומות והממו אותו, וגררו אותו בכוח לעבר מכוניתם. **היה זה ניסיון חטיפה למטרות כופר, תופעה שהייתה נפוצה למדי במקסיקו באותם ימים.** המשטרה הייתה חסרת אונים. לעיתים היה האירוע מסתיים בתשלום הכופר, אך היו מקרים שהחטופים לא שבו לבתיהם!

כאשר החוטפים האוחזים בטרפם הגיעו אל המכונית נדהמו לגלות, כי היא **כבולה...** שרשרת ברזל עבה אל עמוד החשמל שלידה. השניים היו המומים, והרפו לרגע מאחיזתם בטרפם. ר' שלמה ניצל את ההזדמנות והחל להימלט, זועק לעזרה. במקום החל להתאסף קהל רב והמשטרה הוזעקה. הברנשים הבינו, כי ההמון סוגר עליהם וניסו להימלט ויהי מה. הנהג התניע את המכונית ולחץ על דוושת התאוצה בכל הכוח, עד ששרשרת הברזל נקרעה והתנתקה מהעמוד. הם פתחו בנסיעה מטורפת, בעוד השרשרת מחוברת למכונית. בקשר המשטרה נמסר הדיווח על המכונית הנמלטת, הגוררת אחריה שרשרת ברזל. **כעבור זמן קצר נלכדו החוטפים והובלו אל מאחורי סורג וברית.**

את השעות הבאות בילה מיודעו במתן עדות במשטרה, וכששב מאוחר לביתו שאל את מוישלה, מתי הצליח לקשור את המכונית אל העמוד. בנו הסמיך והודה, כי רצה ללמד לקח את החונה בסמוך לפתח הבית בחניה שלהם, ולכן כבל אותה אל העמוד. האב הנרגש חיבק את מוישלה בחום. "מעשה השובבות שלך הציל אותי", אמר לו שוב ושוב. מיד לאחר מכן החליט לנסוע אל רבו, לספר לו, את אשר אירע ולהודות לו על עצתו. האדמו"ר שמח לשמוע על נס ההצלה והוסיף בבדיחות, כי מאחר שהחוטפים שברו את השרשרת והמנעול, מוטל עליו, על האב, לקנות למוישלה מתנה חדשה...

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה, אנא שלחו למייל
PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com

כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים וכן בחינוך הילדים